डुङ्गेश्वर गाउँपालिका

स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

Health Emergency, Disaster Preparedness and Response Plan

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका

गाँउ कार्यपालिकाको कार्यालय

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

२०७९

२०७९/०९/२५

सुन्दर कुमार के.सी.
गाउँपालिका अध्यक्ष

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

Strengthening Systems for Better Health Activity
स्वास्थ्यको लागि सक्षम प्रणाली

डुङ्गेश्वर गाँउपालिका
दैलेख

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
डाँडापराजुल, दैलेख ।
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

मिति : २०७९/०९/२५

शुभकामना

बहुप्रकोपको निरन्तर घटिरहने घटनाहरुबाट यस डुङ्गेश्वर गाँउपालिकामा बर्षेनी धनजनको क्षति भईरहेको छ । मानव श्रृजित तथा प्राकृतिक प्रकोपहरुले थप जटीलताहरु उत्पन्न गरी यस गाँउपालिकाको विषम भु–वनावट, कमजोर भौगर्भिक अवस्था, मौसमी विषमता तथा जलवायु परिवर्तनका कारण जनस्वास्थ्य जोखिम तथा विपदका घटनाहरु बारम्बार दोहोरिरहेको अवस्था छ । कोभिड–१९, भुकम्प, बाढी, पहिरो, चटयाङ्ग, हावाहुरी, असिना, वन्य जन्तुका कारण बालीनालीको नोक्सान, वनडढेलो आदी कारणले यस डुङ्गेश्वर गाँउपालिका क्षेत्रभित्रका बस्तीहरु तथा बासिन्दाहरुलाई सधैजसो जोखिम मोल्नको लागी बाध्य बनाईरहेको पाईएको छ । यसर्थ विपद ब्यवस्थापनको समग्र योजना तथा कार्यक्रमको समन्वयात्मक र प्रभावकारी रुपमा ब्यवस्थापन गरी प्राकृतिक तथा मानव श्रृजित विपदहरुको कारणले झेल्नु परेका समस्याहरुलाई यथाशिघ्र सम्बोधन गरी यस गाँउपालिका क्षेत्रका बासिन्दाहरुको जनधनको रक्षा, सार्वजनिक, निजि तथा ब्यक्तिगत सम्पत्ति, प्राकृतिक एवम सांस्कृतिक सम्पदा, भौतिक संरचनाको संरक्षण गर्नु अत्यावश्यक रहेको छ ।

विपद जोखिम न्युनीकरण तथा ब्यवस्थापन ऐन २०७४, विपद जोखिम न्युनीकरण तथा ब्यवस्थापन नियमावली २०७६, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, स्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ तथा जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली २०७७ ले प्रबन्ध गरेको स्थानीय सरकारको विपद तथा स्वास्थ्य संकट ब्यवस्थापन सम्बन्धि काम, कर्तब्य र अधिकार अनुसार गाँउपालिकाले विपद ब्यवस्थापन सम्बन्धि आवश्यक निति, ऐन, रणनिति, योजना तथा कार्यविधि तयार गर्न सक्ने अधिकारको प्रयोग गर्दै विपद ब्यवस्थापनको क्षेत्रमा प्रभावकारी रुपले काम गर्नको लागी विपद ब्यवस्थापनलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी प्रतिवद्धता स्वरुप यस डुङ्गेश्वर गाँउपालिकाले स्वास्थ्य संकट एवं विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९ तर्जुमा गरेको छ । विपद जोखिम न्युनीकरण तथा ब्यवस्थापन सम्बन्धि सम्पुर्ण कार्यक्रमहरुमा यस योजनाले गाँउपालिकाको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गरी कार्यकुशलतालाई सकारात्मक नतिजा उन्मुख पनि गराउने छ र समयानुकुल यस योजनालाई आवश्यक संशोधन तथा परिमार्जन गर्दै लगिनेछ ।

दिगो विकाशका सुचकहरु सार्थक गराउन तथा विपद ब्यवस्थापनलाई यस गाँउपालिकाको विकाशका कार्यक्रमहरुमा मुलप्रवाहीकरण गर्न यस योजनाले मुलभुतरुपमा सातवटा विषयगत क्षेत्रहरुलाई समेटी समन्वयकारी संयन्त्रहरुलाई सबै किसिमका विपदहरुसंग सामना गर्न सक्ने गरी सबै विषयगत क्षेत्रहरुको पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाहरु स्थानीय मौलिक आवश्यकताहरु तथा सान्दर्भिकतालाई प्राथमिकता दिई तयार पारिएको छ । यस योजनाले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणालाई मुर्त रुप दिन विविध किसिमले जोखिममा रहेका समुदायहरुको विपदका जोखिमहरुबाट बचाउनको लागी पहिलो प्राथमिकतामा राखि जीउधनको सुरक्षा गर्ने सुनिश्चितता पनि गरेको छ ।

यस योजनाको निर्माण गर्न सकृय सहयोग गर्नुहुने प्राविधक कार्यदल, गाँउपालिकाका विषयगत शाखा प्रमुखहरु, सम्पुर्ण विकाश साझेदार सस्थाका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरुलाई हार्दिक धन्यवाद ब्यक्त गर्न चाहन्छु । यस योजनालाई समयमा नै सम्पन्न गर्न निरन्तर सहयोग र प्रयास तथा सहजीकरण गर्नुहुने प्रमुख प्रशाशकीय अधिकृत श्री प्रेम बहादुर डि.सी, स्वास्थ्य शाखा प्रमुख श्री लक्ष्मण खत्री, स्वास्थ्य शाखा उप- प्रमुख श्री दिपेन्द्र जंग शाही , वातावरण तथा विपद ब्यवस्थापन शाखा प्रमुख श्री देबेन्द्र खड्का साथै यस कार्यलाई आर्थिक तथा प्राविधिक रुपमा प्रशंशनीय सहयोग पुरयाउनु हुने स्वास्थ्यका लागी सक्षम प्रणाली **(SSBH)** प्राविधिक अधिकृत-स्वास्थ्य सुचना प्रणाली श्री सुर्य उप्रेतीलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु र यस योजनाको कार्यान्वयन गर्ने पक्षमा सबै निकायहरु तथा सरोकारवालाहरुको सहयोगको अपेक्षा पनि गरेको छु ।

२०७९/०९/२५

....
सुन्दर कुमार के.सी
अध्यक्ष
डुङ्गेश्वर गाउँपालिका दैलेख ।

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
डाँडापराजुल, दैलेख ।
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

मिति : २०७९/०९/२५

शुभकामना

नेपाल वाढी, पहिरो, भुकम्प, आगलागि, चटयाङ्ग, असिनापानी, खडेरी, लगायत बहुप्रकोप भएको देश हो विश्वमान चित्रमा नेपाल भुकम्पीय जोखिमका हिसावले एघारौं स्थानको जोखिममा जलवायु परिवर्तनका हिसावले चौथो र पानीजन्य रोगका कारणले तिसौ स्थानको जोखिममा पर्दछ जस वाट दैलेख जिल्ला पनि यी जोखिमवाट अछुतो छैन । विपद् उत्थानशिल समाज निमार्णका लागि विकास योजनामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलताको सवाललाई एकीकृत रुपमा मूलप्रवाहिकरण गर्न जिम्मेवार निकायले पहल लिन आवश्यक भईसकेको छ ।यस परिप्रेक्ष्यमा विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ को दफा १६ को उपदफा १ मा जिल्ला व्यवस्थापन समितिको व्यवस्था रहेको छ भने सोहि दफाको उपदफा २ मा यस समितिको काम कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था रहेको छ भने पालिका तहमा विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७६ को परिच्छेद ३ को उपदफा ३ मा पालिका तहका समिति गठन प्रक्रिया र ५ मा काम कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था रहेको छ । यस लाई आधारमानी पालिकाको स्वास्थ्य इकाइ विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना (HE-DPRP) तयार गरी लागु गर्ने गराउने काम यस समितिको रहेको सन्दर्भमा प्रत्येक वर्ष आईपर्ने मौषमी तथा अन्य प्रकृतिका विपद्को सामाना गर्दे खोज, उद्धार तथा राहतलाई व्यवस्थित गरी जनधनको क्षति न्युनिकरण गर्न यो पालिका स्तरिय विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९ कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

अतः यस गाउपालिकाको स्थानीय विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निमार्ण गर्ने क्रममा विभिन्न क्षेत्रबाट सहयोग पुर्याउनु हुनेस्वास्थ्यको लागि सक्षम प्रणाली (SSBH) लगायत सरोकारवालाहरू सवैमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछौं । अन्तमा, यो योजना सबैका लागि उपयोगी र प्रेरणादायी स्प्रेत वनोस भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

....
कलावती न्यौपाने
उपाध्यक्ष
डुङ्गेश्वर गाउँपालिका दैलेख ।

कलावती न्यौपाने
गाउँपालिका उपाध्यक्ष

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
डाँडापराजुल, दैलेख ।
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

मिति : २०७९/०९/२५

मन्तब्य

प्रकोप आकस्मिक घटना भएकोले यसलाई रोक्नु मानव क्षमता भन्दा बाहिरको कुरा भएतापनि पूर्वतयारी योजनाबाट यसको प्रभाव तथा क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्न सकिने तथ्य विभिन्न अध्ययन तथा हाम्रा आफनै अभ्यासहरुबाट समेत प्रमाणित भैसकेको छ । प्रकोपको दृष्टिकोणले संवेदनशील मानिएको महाबु गाउँपालिका दैलेखमा जलवायु परिवर्तन, बाढी, पहिरो, आगलागी तथा कोभिड१९ जस्ता प्राकृतिक एंव मानव सिर्जित महामारी तथा रोग व्याधिजन्य प्रकोपहरुबाट वर्षेनी ठुलो जनधनको क्षति हुने गरेको छ । यस समस्यालाई आत्मसात गर्दै स्वास्थ्यको लागि सक्षम प्रणालीको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा महाबु गाउँपालिकाको प्रकोप पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८ निर्माण भएको छ । डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको स्वास्थ्य संकट तथा विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना (Health Emergency and Disaster Preparedness and Response Plan)२०७९ डुङ्गेशवर गाउँपालिकामा मात्र सिमित नभएर प्रकोप व्यवस्थापनको क्षेत्रमा एउटा जीवन्त दस्तावेजको रुपमा स्थापित हुनेमा विश्वस्त छु ।

यस गाउँपालिका स्तरिय स्वास्थ्य संकट तथा विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले प्रकोपको क्षेत्रमा देखा पर्नसक्ने थप जटिलताहरु लाई समेत सम्बोधन गर्दै प्रकोप व्यवस्थापनको कार्यलाई अझै प्रभावकारी, जिम्मेवारीपूर्ण र जवाफदेही बनाउनेछ भन्ने विश्वास लिन सकिन्छ । अतः यो पालिका स्तरिय स्वास्थ्य संकट तथा विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण गर्ने क्रममा विभिन्न क्षेत्रबाट सहयोग पुर्याउनु हुने गाउँकार्यपालिका पालिका स्तरिय राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधि, वडा सचिव, सम्पूर्ण गाउँपालिकाका कर्मचारी, विषयगत शाखाहरू, स्वास्थ्यको लागी सक्षम प्रणाली (SSBH) लगायत सरोकारवालाहरू सबैमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछौ । अन्तमा, यो योजना सबैका लागि उपयोगी र प्रेरणादायी सोत बनोस भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

२०७९।९।२८

....
प्रेम बहादुर डि.सी.
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
डुङ्गेश्वर गाउँपालिका दैलेख ।

प्रेम बहादुर डि.सी.
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
डाँडापराजुल, दैलेख ।
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

मिति : २०७९/०९/२५

मन्तब्य

वि.स. १९४७ मा वीर अस्पतालको स्थापना भएसंगै आधुनिक चिकित्सा पद्धतिको संस्थागत विकास शुरु भएको देखिन्छ । समग्रमा स्वास्थ्य क्षेत्रको योजना बद्ध विकास भने वि.स. २०१३ को प्रथम आवधिक योजना संगै शुरुवात भइको पाईन्छ वि.स. २०३२ मा १५ वर्ष प्रथम दीर्घकालिन स्वास्थ्य योजना लागु भएको थियो । वि.स. २०४६ सालको राजनितिक परिवर्तन पछि नेपाली जनताको परिवर्तनको अपेक्षा अनुरुप आएको राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीतिले गाउँ गाउँ सम्म प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा विस्तार साथै राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीतिले संरचना विकास, विस्तार र स्वास्थ्य क्षेत्रमा निजि क्षेत्रको लगानि र सहभागितालाई प्रबर्द्धन गरेको थियो र २०५४ मा २० बर्षे दोस्रो दीर्घकालिन स्वास्थ्य योजना लागु भएको थियो।

डुङ्गेश्वर स्थानिय सरकारले सम्पूर्ण गाउँवासीलाई न्यूनतम आधारभुत स्वास्थ्य सेवालाई निशुल्क उपलब्ध गराउन प्रतिबद्ध छ । नेपालको संविधानले स्वास्थ्य लाई मौलिक हकको रुपमा स्थापित गरेको छ। राष्ट्रिय स्वास्थ्य निति २०७६, नेपाल स्वास्थ्य क्षेत्र रणनिति २०७२ देखि २०७७ जनस्वास्थ्य ऐन २०७५ ले सेवा ग्राहीलाई गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने जोड दिएको छ। गाउँवासीलाई गुणस्तरिय सेवा प्रदान गर्नको लागी नगरले प्रत्येक वर्ष स्वास्थ्य क्षेत्रमा बजेटको दायरा बढाउदै लिएको छ । पालिकाले गाउँपालिका वासीलाई स्वास्थ्य सेवा विस्तार गरी घरदैलो सम्म सेवा प्रदान गर्नको लागी सामुदियक स्वास्थ्य इकाइ स्थापना गर्ने नियमित सेवा प्रदान गरी रहेका स्वास्थ्य संस्थाको गुणस्तरिय सेवा प्रदानको लागी उचित जनशक्ति र भौतिक पूर्वाधार निमार्णमा र उचित आवश्यक सामग्री को व्यवस्थापन गर्न पालिकाले पहल गरको छ। स्वास्थ्य शाखाले विगतमा कोभिड १९ को महामारीमा सर्वपक्षिय सहयोगमा रोग नियन्त्रणमा ठुलो सफलता प्राप्त गर्यो ।

गाउँपालिका स्तरीय स्वास्थ्य संकट तथा विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण गर्ने क्रममा विभिन्न क्षेत्रबाट सहयोग पुर्याउनु हुने गाउँकार्यपालिका पालिका स्तरिय राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधि वडा सचिव सम्पूर्ण गाउँपालिकाका कर्मचारी विषयगत शाखा तथा स्वास्थ्यको लागी सक्षम प्रणाली (SSBH) लगायत सरोकारवालाहरू सबैमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछौं ।

....	....
दिपेन्द्र जङ्ग शाही	लक्ष्मण खत्री
स्वास्थ्य शाखा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख
डुङ्गेश्वर गाउँपालिका दैलेख	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका दैलेख
दिपेन्द्र जंग शाही	लक्ष्मण खत्री
स्वास्थ्य शाखा सह-संयोजक	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय डाँडापराजुल, दैलेख कर्णाली प्रदेश, नेपाल

विषयसूचि

खण्ड एक : प्रारम्भिक १
१.१ पृष्ठभूमि १
१.२ योजनाको उदेश्य १
१.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया २
खण्ड दुइ : विपद् जोखिम व्यवस्थापनको अवस्था ३
२.१ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय ३
२.२ विपद्का घटना एवंम क्षति विश्लेषणा ४
२.३ गाउँपालिकाको प्रमुख र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू ५
२.४ प्रकोपको मौसमी विश्लेषण ५
२.५ सामाजिक संकटासन्नता विश्लेषणा ६
२.६. प्रकोप संकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण....................७
२.७ डुगेश्वर गाउँपालिकाको विपद् जोखिम आँकलन ७
२.८ सम्भिवत विपद् जोखिम विश्लेषण, सम्भावित प्रकोपको आँकलन र नक्साङ्कन ९
२.९ डुगेश्वर गाउँपालिकाको विपद् एंवम स्वास्थ्य संकटको अनुमानित परिदृष्य १०
२.१० पालिकाको क्षमता विश्लेषण ११
२.११ विषयक्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी १३
२.११.१ समन्वय, खोज तथा उद्धार विषय क्षेत्र १४
२.११.२ प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र १४
२.११.३ आपतकालिन आश्रयस्थल, खाध्य तथा गैर खाध्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषयक्षेत्र १४
२.११.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयक्षेत्र १५
२.११.५ संरक्षण तथा आपतकालिन शिक्षा विषयक्षेत्र १५
२.११.६ विपद् लेखाजोखा एवम् सुचना व्यवस्थापन विषयक्षेत्र १६
१.११.७ जीविकोपार्जन, पुर्नस्थापना तथा शिघ्र पुर्नलाभ विषयक्षेत्र १६
खण्ड तीन : पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना १८
३.१ सामान्य पूर्वतयारी योजना १८
३.२ पूर्वानुमानमा आधारीत पूर्वतयारी योजना १९
३.२.१ समन्वय, खोज तथा उद्धार विषय क्षेत्र १९
३.२.२ प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषय क्षेत्र २०
३.२.३ आपतकालिन आश्रयस्थल, खाध्य तथा गैर खाध्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषयक्षेत्र २०
३.२.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयक्षेत्र २१
३.२.५ संरक्षण तथा शिक्षा विषयक्षेत्र २२

३.२.६ विपद् लेखाजोखा एवम् सुचना व्यवस्थापन विषयक्षेत्र २३

३.२.७ जीविकोपार्जन, पुर्नस्थापना तथा शिघ्र पुर्नलाभ विषयक्षेत्र २४

३.३ आपतकालिन प्रतिकार्य (कार्यविधि) योजना २४

खण्ड चार : स्वास्थ्य संकट पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २६

४.१ स्वास्थ्य संकट पूर्वतयारी कार्ययोजना २७

४.२ स्वास्थ्य संकट प्रतिकार्य कार्ययोजना २८

खण्ड पाँच : कार्यान्वयन अनुगमन तथा सिकाइ योजना ३१

५.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन रणनीति ३२

५.२ श्रोत साधनको व्यवस्थापन ३२

५.३ क्षमता विकास रणानीति र योजना ३३

५.४ अन्य निकाय संगको समन्वय र सहकार्य ३३

५.५ अनुगमन मुल्याङ्कन तथा सिकाइ ३४

५.५.१ अनुगमन तथा मुल्याङ्कन समिति ३४

५.५.२ लक्ष्य र सुचकहरू ३५

अनुसुची -१: स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विध्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण ३८

अनुसुची -२: सरोकारवाला निकायको पहिचान तालिका ३८

अनुसुची -३: विषयगत क्षेत्रको विवरण ३९

अनुसुची -४: उपलब्ध श्रोत साधनहरूको विवरण ४३

अनुसुची -५: अनुगमन तथा मुल्याङ्कन फाराम ४५

सन्दर्भ सामग्रीहरू ४६

खण्डएक : प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमि

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको मूलभूत उद्देश्यविपद्बाट हुने मृत्युदर तथा प्रभावितहरुको सङ्ख्या उल्लेख्य रूपमा घटाउनु,अन्य विपद् वा महामारीका कारण उत्पन्न हुनसक्ने स्वास्थ्य संकटको रोकथाम एवम् व्यवस्थापन गरी मानवीय क्षति न्यूनीकरण गर्नु,कृषि उद्योग, सडक, सञ्चार, खानेपानी एवम् सरसफाईका संरचना तथा स्वास्थ्य र शिक्षाका पूर्वाधार एवम् सेवामा विपद्का कारणबाट हुने क्षति तथा नोक्सानीघटाउँदै तिनीहरूको उत्थानशीलता बढाएर विकासको दीगोपनालाई स्थायित्व दिनु र विकास तथा पूर्वाधार निर्माणमा गरिएको लगानीलाई सुरक्षित गर्नु हो । तीववटै तहका सरकारको अधिकार बाँडफाट सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन,२०७४ को दफा १७ (२) तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७५ को दफा ८ (१)एवम्स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ (२) न तथा ११ (४) ख (१५) र स्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ को दफा ४८ मा प्रवन्ध गरिए बमोजिम स्थानीय तहको विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिएको काम कर्तव्य र अधिकार एवम् विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्वस्थापन राष्ट्रिय नीति, २०७५तथा रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८ -२०३० को लक्ष्य र मार्गदर्शन एवम्नीतिगत र कानूनी आधार रविपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ को पहिलो संशोधन २०७६ले तय गरेको विधि र प्रकृया बमोजिम पालिकाकोस्वास्थ्य संकट एवम् विपद् प्रतिकार्यलाई चुस्त तथा प्रभावकारी बनाउन र त्यसको लागि आवश्यक पूर्वतयारी गर्न यस डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

१.२ योजनाको उद्देश्य

विपद्एवम् स्वास्थ्य संकटको समयमा प्रभावितहरूको जीवन रक्षा सम्पत्ति तथा जनधनको सुरक्षा र संरक्षण गरी मानवीय संकटको सामना तथा प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न स्थानीय स्रोतसाधन र प्रविधिको उपयोग गर्दै आघातमा परेका व्यक्ति तथा समुदायलाई उचित मानवीय सहायता सुनिश्चित गर्नु र प्रकोपको रोकथाम तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि पालिकाकोस्रोत साधन एवम् क्षमता वृद्धि गर्दै विपद् जोखिम तथा स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापन पद्धति, संरचनार प्रकृयालाई जवाफदेहीपूर्ण ढंगले परिचालन एवम् कार्यान्वयन गरी डुङ्गेश्वरगाउँपालिकालाई उत्थानशील तथा सुरक्षित पालिकाको रूपमा विकास गर्नु यस योजनाको प्रमुख उद्देश्य हो भने यसका विशिष्ट उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

१. स्वास्थ्य संकट एवम् विपद्बाटहुने क्षति तथा नोक्सानी घटाउनु र प्रभावित हुने व्यक्ति, परिवार तथा समुदायलाई उपयुक्त मानवीय सहायता सुनिश्चित गर्नु ।
२. पालिकामास्वास्थ्य संकट एवम् विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई व्यवस्थित र समन्वयात्मक रूपमा कार्यान्वयन गर्नु ।
३. स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीका लागि स्थानीय साधन स्रोतको अधिकतम् परिचालन गर्नु ।
४. विपद् पूर्वतयारीलाई प्राथमिकताकासाथ कार्यान्वयन गरी विपद् पछि उद्धार राहतका लागि हुने खर्च घटाउनु ।

५. विभिन्न सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा पालिकाको स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् प्रतिकार्य पद्धति, संरचना तथा समग्र क्षमता सुदृढ गर्नु ।

६. विषयगत क्षेत्रका आधारमा पालिकाको विपद् न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्षमता बढाउँदै क्षेत्रगत तथा नियमित विकास कार्यक्रम मार्फत स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई निरन्तरता दिनु ।

१.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया

डुङ्गेश्वरगाउँपालिकाको स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, विपद् पूर्वतयारी तथाप्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ को पहिलो संशोधन, २०७६ ले तय गरेको प्रकिया बमोजिम तर्जुमा गरिएको हो। यस पालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाउने सन्दर्भमा २०७९ पौष ८ मा पालिका विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा छलफल भयो । यस बैठकले स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने निर्णय गऱ्यो । स्वास्थ्यको लागि सक्षम प्रणालीले पालिकालाई स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्न प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने सहमति बमोजिम पालिका र स्वास्थ्यको लागि सक्षम प्रणालीका प्रतिनिधि रहेको योजना मस्यौदा समिति निर्माण भयो । विधि,प्रक्रियार कार्यतालिका तय गरी योजना तर्जुमाको प्रक्रिया शुरू गरियो ।

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रक्रिया

१.प्रारम्भिक छलफल र विषयगत क्षेत्रको पहिचान

२.पालिकाको संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा

३.योजना तर्जुमा बैठक तथा कार्यशाला

४.योजनाको प्रारम्भिक मस्यौदा तयारी

५.सरोकारवालाहरूको बैठक र मस्यौदामाथि छलफल

६.अन्तिम मस्यौदा तयारी र स्वीकृति

पालिका विपद् व्यवस्थापन समिति, वडाध्यक्षहरुर सरोकारवालाहरूबीचमा छलफल गरी पालिकाको सङ्कटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाको गरियो । यही छलफलबाट विषयगत क्षेत्रको पहिचान गरी सात वटा विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरियो । सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणका आधारमा पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू निर्धारण गरियो।त्यसपछि विषयगत क्षेत्र र संयुक्त योजना तर्जुमा बैठकहरू सञ्चालन गरी त्यसका आधारमा योजनाको मस्यौदा तयार गरियो ।सरोकारवालाहरूको बैठक आयोजना गरी मस्यौदामाथि छलफल र पृष्ठपोषण लिने काम भयो । प्राप्त पृष्ठपोषण समेतलाई समेटेर योजनाको अन्तिम मस्यौदा तयार गरियो । यस प्रकार डुङ्गेश्वरगाउँपालिकाको स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा भएको हो ।

१.४योजनातर्जुमा कार्यान्वयनकाआधारभूतमान्यता

१. गाउँपालिका क्षेत्रमा गरिने स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् जोखिम न्यूनीकरण, व्यवस्थापन, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्निर्माणका सबै गतिविधिहरू पालिकाको नेतृत्वमा हुनेछन्।

२. विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी कार्यमा कहिँ कतै रिक्तता हुन नदिन र सन्तुलित कार्यान्वयनको लागि सात वटाविषयगत क्षेत्र (Cluster) कोप्रवन्ध गरिएको छ । यसगाउँपालिकामा कार्यरत सबै सरोकारवाला निकायहरू तथा संस्थाहरूलेआफ्नो कार्यक्षेत्र बमोजिम सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रसँगको समन्वयमाप्रतिकार्य र पूर्वतयारीका गतिविधिहरूमासहयोग गर्नेछन् ।

३. विपद् पूर्वतयारीको काम, विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट प्रतिकार्यतथा मानवीय सहायताका लागि गरिने सहयोग एकद्धार नीतिबमोजिमगाउँपालिकाको स्वीकृत मापदण्ड र प्रक्रिया अनुसार हुनेछ।

४. विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीको काम विषयगतक्षेत्रको समन्वयतथा पालिकाको नेतृत्वमा हुनेछ र लेखाजोखा,सूचना व्यावस्थापन, श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन एकिकृत पद्धति अनुरूप हुनेछ ।

५. समुदाय, सामाजिक संस्था तथा सरकारी निकायहरूको स्वास्थ्य संकट एवम् विपद्प्रतिकार्यक्षमता विकास गरी पालिकाको समग्र विपद् व्यवस्थापन क्षमता सुदृढ गरिनेछ ।

६. स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको काम स्थानीय सरकारको नेतृत्व तथा समन्वय,सामाजिक तथा नागरिक क्षेत्रको सहयोग र नीजि क्षेत्रसँगको साझेदारीमा हुनेछ ।

७. स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका गतिविधि तथा मानवीय सहायताका कार्यहरू सुशासनको मान्यता अनुरूप पारदर्शी,सहभागितामूलक र समावेसीहुनेछन् ।

८. स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा मानवीय सहायताका गतिविधिहरू मानवता, तटस्थता,निष्पक्षता र स्वतन्त्रता जस्ता मानवीयताकामुलभूतसिद्धान्तमा आधारित हुनेछन् ।

९. विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा समग्र विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापनमा उपलब्ध स्थानीयश्रोत तथा जनशक्तिको अधिकतम प्रयोग र परिचालनकोनीतिलिइनेछ।

१०. विपद् जोखिम न्यूनीकरणका तथा स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापनका प्राथमिकता प्राप्त कार्यहरूलाई क्षेत्रगत विकासका नियमित गतिविधिहरूसँग एकिकृत गरी विकासमा मूल प्रवाहीकरणगर्दैपालिकाको उत्थानशीलता विकास गरिनेछ ।

खण्ड दुई : विपद् जोखिम व्यवस्थापनको अवस्था

२.१ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

नेपालसरकारकोवि.सं.२०७३फागुन२७गतेकोनिर्णयानुसारसाविकका४वटागाविसहरुबेलपाटा, लाँकुरी, अवलपराजुल, डाँडापराजुल लाई एक आपसमा गाभेर मिलाइ ६ वटा वडामा विभाजन गरी यो डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको संरचना तयार पारिएको हो । कुल १०५.२० बर्ग कि.मी. क्षेत्रफमा फैलिएको यो गाउँपालिका दैलेखका ११ वटा स्थानीय तहहरु मध्य क्षेत्रफलका हिसाबले तेस्रो सानो स्थानीय तह हो ।दुन, टार, चुरे र महाभारत श्रेणीमा पर्ने रमणिय वातावरणमा रहेको सुन्दर गाउँपालिकामा थोरै साधन र स्रोतको लगानीवाट गाउँपालिकाको, सामाजिक आर्थिक र भौतिक पूर्वाधारका क्षेत्रमा बिकास हुन सक्ने

सम्भावना रहेको छ।भौगोलिक हिसाबले विकट र बिकासको हिसाबले विकासोन्मुख अवस्थामा यो गाउँपालिकारहेको छ ।

२०६८ सालको जनगणना अनुसार कुल १४ हजार ५ सय ९७ जनसंख्या रहेको यो गाउँपालिका भित्र बिभिन्न जातजातीहरुको बसोबास रहेको छ । कुल जमिनको ५३.९७ प्रतिशत अर्थात ५ हजार ६ सय ७७ दशमलव ५६ हेक्टर भुभाग बनजंगलले ढाकेको यस गाउँपालिका भित्र प्रशस्त मात्रामा खोलानाला रहेका छन् ।मुख्यतयाक्षेत्रीरब्राह्मणजातिकोबाहुल्यतारहेकोयसगाउँपालिकामाठकुरी, गुरुङ्ग , मगर, कामी, दमाईको वसोबास रहेको छ भने केही संख्यामा अल्पसंख्यक जाति गाइने र वादी जातिको पनि बसोबास रहेको छ । हिन्दु, इसाई, मुस्लिम, बौद्ध धर्मावलम्वीहरु रहेका छन । धार्मिक तथा सांस्कृतिक रुपमा डुंगेल मन्दिर, भैरव मन्दिर, नारायण मन्दिर रहेका छन् । प्राकृतिक स्रोत साधनको रुपमा पराजुलीखोला, कुईंया ताल, स्लेट खानी, बनजंगल रहेको छ ।

तालिका १:डुङ्गेश्वरगाउँपालिकाको वडागत जनसाङ्ख्यिक विवरण

वडा नं	१	२	३	४	५	६
पुरूष जनसंख्या	१३०३	१८५९	९४५	११४०	११७६	१५८१
महिला जनसंख्या	१४१८	१९८१	१०३४	१०९४	१०१५	१३३७
जम्मा जनसंख्या	२७२७	३८४०	१९७९	२२३४	२१९१	२९१८

श्रोत:गाउँपालिका स्वास्थ्य डिजिटल पार्श्वचित्र

वि. सं. २०६८ को जनगणना अनसार यस गाँउपालिकाको जम्मा जनघनत्व १६४.७९ प्रतिवर्ग कि. मी. रहेको छ। क्षेत्रफल करिब १०५.१९ वर्ग कि मि रहेको छ । यस पालिकामा जम्मा ३१६३ घरधुरी रहेको छ ।

२.२ विपद्का घटना एवम् क्षति विश्लेषण

यस गाँउपालिकामा ऐतिहासिक कालदेखि नै विपदका घटनाहरु तथा स्वास्थ्य संकटहरु घटदै आईरहेको पाईएको छ । यी विपदका घटनाहरु तथा स्वास्थ्य संकटहरु मध्ये भारी बर्षाका कारण बाढी, पहिरो, चटयाङ्ग र असिनापानीले जनधनमात्रनभई समुदायका मानिसहरुको मृत्युसमेत भएको प्रमाणहरु पाईन्छ । उदाहरणका लागी २०७८/७९ सालमा वडा नं १ र २ मा २ वटा पहिरोको कारण स्थानान्तरण गर्नु परेको थियो र जसले गर्दा कम्तिमा ५ लाख आर्थिक भार ब्यहोर्नु परेको थियो । यस्ता घटनाहरुको प्रमाणको अभिलेखिकरण २०२८ सालको पहिरोको घटना देखि पाईन्छ । जसमा ७ जना मानिसहरुले ज्यान गुमाउनु परेको थियो ।

माथि उल्लेखित घटनाहरु बाहेका सडक दुर्घटनाहरु र आगलागीको समस्याहरु पनि बढदो रुपमा देखिएको पाईन्छ ।

तालिका २: डुङ्गेवर गाँउपालिकामा विगतमा भएका विपद्का घटनाहरुको विवरण

साल महिना	विपद्को घटना	प्रभावित वडा/बस्ती	प्रभावित परिवार	मानवीय क्षति	आर्थिक नोक्सानी हजारमा	अन्य क्षति
२०७७	कोभिड १९	१ देखी ६ वडा सबै	१२०	१ मृत्य		
२०७८	चटयाङ्ग	२ नं वडा	१०	०		

२.३ गाँउपालिकाकोप्रमुख र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू

डुङ्गेवर गाँउपालिकामा भूकम्प, बाढी, सडक दुर्घटना, आगलागी, हावाहुरी, चटयाङ् रकोभिड १९ महामारी गरी८ प्रकारका विपद्का घटनाहरू विगतमा हुने गरेको पाइएको छ । वडागत सङ्कटासन्नता विश्लेषण गर्दा सबै वडालाई अर्थात सिंगो गाँउपालिकालाई एकैचोटी र ठूलो क्षति गर्न सक्ने र प्रभाव पार्न सक्ने विपद् भूकम्प हो । सिंगो मुलुक नै भूकम्पको उच्च जोखिममा भएकोले यो गाँउपालिका पनि भूकम्पको उच्च जोखिममा छ । भूकम्प पछि कोभिड १९ जस्तै उच्च संक्रामक महामारीको यस गाँउपालिकाको लागि प्रमुख स्वास्थ्य संकटको रुपमा देखिएको छ । गाँउपालिकाका ६ वडाहरू मध्ये अधिकांश वडामा बाढी र पहिरो बारम्बार दोहोरिरहने र बर्षेनी जनधनको धेरै क्षति गर्ने प्रकोपमा पर्दछन् । वडाको भौगोलिक विषेशता भूस्वरुप, प्रकोपको सम्मुखता तथा सामाजिक आर्थिक अवस्थाले समग्र विपद्को जोखिम स्तर निर्धारण गर्दछ ।

तालिका ३: डुङ्गेवरगाँउपालिकाको वडागत प्रकोप स्तरीकरण

प्राथमिकिकरण वडा नं	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	चौथो	पाँचौ	छैठौं	सातौ	आठौ	नवौ	दशौ
वडा नं १	खडेरी	पहिरो	रोगकिरा	मिचाहाप्रजाती	आगलागी	असिना	हावाहुरी	खोला कटान	चटयाङ्ग	
वडा नं २	वन्यजन्तुको असर	चटयाङ्ग	पहिरो	रोगकिरा	बनमारा	असिना	आगलागी	खडेरी		
वडा नं ३	वन्यजन्तुको असर	सुक्खा खडेरी	खोला कटान	रोगकिरा	बनमारा	पहिरो	हावाहुरी	आगलागी	असिना	
वडा नं ४	वन्यजन्तुको असर ,	चटयाङ्ग	असिना	हावाहुरी	खोला कटान	आगलागी	रोगकिरा	मिचाहाप्रजाती	चटयाङ्ग	पहिरो
वडा नं ५	वन्यजन्तुको असर	मिचाहाप्रजाती	पहिरो असिना	असिना	हावाहुरी	पहिरो	रोगकिरा	खोला कटान	चटयाङ्ग	
वडा नं ६	वन्यजन्तुको असर	खडेरी	पहिरो	रोगकिरा	मिचाहाप्रजाती	खोला कटान	हावाहुरी	चटयाङ्ग	सडक दुर्घटना	असिना
डुङ्गेवरगाँउपालिका	**वन्यजन्तुको असर**	**खडेरी**	**पहिरो**	**बाढी/खोला कटान**	**बनमारा**	**बाढी/खोला कटान**	**आगलागी**	**रोगकिरा**	**हावाहुरीअसिना**	**चटयाङ्ग**

श्रोत: गाँउपालिकाकोप्रकोप सङ्कटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा, २०७८

२.४ प्रकोपको मौसमी विश्लेषण

भौगर्भिक प्रकृयाबाट उत्पन्न हुने भूकम्प जस्ता प्रकोप जुनसुकै समयमा पनि आउन सक्छन् जसको मौसमी प्रकृति हुँदैन । भूकम्पको लागि बाह्रै महिना उत्तिकै जोखिमयुक्त समय हो, । बाढी पहिरो जस्ता जलवायु तथा मौसमजन्य प्रकोपका घटना मौसममा निर्भर हुन्छन । मनसुनी हावापानीको क्षेत्रमा अवस्थित नेपालमा हावापानीको विशेषता त्यसै अनुरूप निर्धारण भएको हुन्छ । नेपालमा वार्षिकवर्षाको ८० प्रतिशतवर्षायामको चार महिनामा हुने गर्छ भने हिउँदे वर्षा कम मात्र हुने गर्दछ । त्यसकारण बाढी, पहिरो, चटयाङ् जस्ता प्रकोप जेठ देखि असोजसम्मको चार / पाँच महिनाको अवधिमा बढी हुने गर्दछन् । हिउँदको समय सुख्खा हुने तथा फागुन चैतमा हावाहुरी पनि बढ्ने हुँदा आगलागीका घटना पनि बढ्छन् । सडक दुर्घटनाको कुनै मौसमी प्रकृति त हुँदैन तर वर्षाको समयमा सडक खराब हुने र बाढी पहिरोले पनि सडक दुर्घटना बढाउने भएकोले दुर्घटनाहरू बढी हुने गर्दछन् । समग्रमामहामारीको पनि खासै मौसमी प्रकृति देखिँदैन तर झाडापखाला जस्ता महामारी वर्षा एवम् गर्मी समयमा बढी हुने गर्दछ ।

प्रकोप पात्रो विश्लेषणले प्रकोपको मौसमी प्रकृति अनुसार पूर्वतयारीको लागि कुन समयमा केन्द्रित हुने रप्रतिकार्यको लागि कुन समयमा तत्पर रहने भन्ने योजना तयार गर्न मद्दत गर्दछ ।डुङ्गेवर गाउँपालिकाको सन्दर्भमा असारदेखि असोजसम्म बढी विपद्का घटनाहरू हुन सक्ने समय हो । यो समयमा सबैभन्दा बढी बाढी तथा पहिरोका घटनाहरू हुन सक्छन् । सडक दुर्घटना, महामारी र भूकम्प जुनसुकै बेला पनि हुन सक्छ । त्यसैले वर्षा शुरू हुनुभन्दा अगाडी वैशाखमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन गर्ने, आवश्यक र तत्काल गर्नुपर्ने तयारीहरू गर्ने, संयन्त्र,जनशक्ति, यन्त्र, उपकरण तयारी अवस्थामा राख्ने गर्नु पर्दछ ताकि विपद्को समयमा छिटो र व्यवस्थित तरिकाले काम गर्न सकियोस् र जनधनको क्षति नहोस् ।

तालिका ४:डुङ्गेवरगाउँपालिकाको प्रकोप पात्रो

प्रकोप	बैसाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसीर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
भूकम्प												
पहिरो												
बाढी												
सडक दुर्घटना												
आगलागी												
चटयाङ												
असीना पानी												
झाडापखाला												
कोभिड महामारी												

श्रोतः डुङ्गेवरगाउँपालिकाकोप्रकोप सङ्कटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा, २०७८

२.५ सामाजिक सङ्कटासन्नता विश्लेषण

डुङ्गेवर गाँउपालिकामा समयको क्रमसंगै विपदको विभिन्न घटनाहरु घटेको इतिहास पाईन्छ । विशेष गरेर यस गाँउपालिकामा बाढी, पहिरो, आगलागी, चटयाङ्ग, असिनापानी, सडक दुर्घटना आदि जस्ता घटनाहरुले वडा नं १, २, ३, ४, ५ र ६ लाई उच्चक्षति पुरयाएको पाईन्छ । सडकसँग जोडिएका बजार क्षेत्रका बस्तीहरुमा दुर्घटनाका सम्भावनाको उच्च जोखिम रहेको र गरिब, अल्पसंख्यक तथा भौगोलिक विकटता भएका बस्तीहरुमा बाढी, पहिरो आदीको उच्च जोखिम रहेको पाईन्छ । जसले गर्दा मानिसहरुको स्थानान्तरण, गरिबीको चक्रमाफस्दै गएको, परिवारमा घरमुलीको कमीहुनगई असहाय बालबालिका लाई थप सहायताको आवश्यकता पर्न गएको साथै आर्थिक स्रोतको लागी बैदेशिक रोजगारीमा जानुपर्ने बाध्यतापनि रहेको छ ।

तालिका ५: डुङ्गेवर गाउँपालिकाको संवेदनशील एवम् जोखिममा रहेको समूह र परिवारको वडागत जनसङ्ख्या

वडा नं	१	२	३	४	५	६	जम्मा
१ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	५७	६०	३७	४५	४१	५७	२९७
५ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	२८२	३००	१८२	२२१	२०३	२८१	१४६९
१५ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	८३३	८८३	५३९	६५४	५९९	८३०	४३३८
६५ वर्ष माथिकोजनसङ्ख्या	१४७	१५६	९५	११५	१०६	१४६	७६६

अपेक्षित गर्भवतीजनसङ्ख्या	७०	७७	४२	५६	५०	६८	३६३

श्रोत: गाउँपालिका स्वास्थ्य डिजिटल पार्श्वचित्र

२.६ प्रकोप सङकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण

सम्बन्धित क्षेत्रको प्रकोप तथा सामाजिक संकटासन्नता, विगतमा विपद्बाट भएको असर,छलफलबाट आएका तथ्य तथा सूचनाहरूका साथै अन्य सूचनाहरूको विश्लेषण समेतको आधारमा प्रमुख प्रकोपहरूको जोखिम स्तर निर्धारण गरिएको छ । कुनै पनि प्रकोपको सङ्कटासन्नतासमुदाय तथा जनसङ्ख्याको संवेदनशीलता,विपद्का घटनाको आवृत्ति,गाम्भिर्यता र प्रभावको विस्तार जस्ता कुराहरुको आधारमा उच्च, मध्यम र न्यून गरी जोखिम स्तर निर्धारण गरिएको छ । यसरी विश्लेषण गर्दा यस गाँउपालिकामाभूकम्प, बाढी,सडक दुर्घटना र कोभिड १९ को उच्च जोखिम रहेको देखिन्छ भने आगलागी,चटयाङ, हावाहुरीको मध्यम जोखिम देखिएको छ ।

२.७ डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको विपद् जोखिम आँकलन

डुङ्गेश्वर गाँउपालिका स्तरमा भएको छलफलको अनुसार वडा नं १ र ६ बाढीको उच्च जोखिममा रहेको पाइयो भने वडा नं ३ र ५ पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको क्षेत्रहरु हुन । बाढी, पहिराले पुल, पानी घटट्, विधालय लगाएत अरु पनि पुर्वाधारहरुलाई क्षति पुरयाएको प्रमाणहरु पाईन्छ । अहिले करीब ५ सय घरधुरी र २५ सय जनसंख्या बाढी, पहिरोको जोखिममा छ । यसै गरी सडक दुर्घटनाको हिसाबले वडा नं १, ५ र ६ उच्च जोखिममा रहेको पाईएको छ ।

तालिका ६: डुङ्गेश्वर गाँउपालिकाको प्रकोप संकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण

विपद्	संकटासन्नता (Vulnerability)	आवृत्ति (Frequency)	गम्भिर्यता (Intensity)	प्रभाव (Impact)	जोखिम (Risk)
भूकम्प	उच्च - सिंगो हिमालय क्षेत्र नै उच्च जोखिममा रहेको - भौगर्भिक चिराहरू नजिकै रहेको - भवन संरचनाहरू कमजोर रहेको - वृद्धबृद्धा, बालबालिका, अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या उल्लेख्य रहेको	मध्यम	उच्च	उच्च	उच्च
बाढी	मध्यम - नदी किनारमा बढेको अतिक्रमण - माथिल्लो जलाधार क्षेत्रमा जाने पहिरो - बाढीकोजोखिमयुक्त ठाउँमा बसेको बस्ती - विकास निर्माणका कामले बढाएको जोखिम - वृद्धबृद्धा, बालबालिका, अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च
रोगकिरा	उच्च - जलबायु परिवर्तन - वर्णशंकर बिउविजन/बालीनालीको प्रयोग - अत्याधिकविषादीको प्रयोग - कृषी क्षेत्रमान्युनलगानी	उच्च	उच्च	मध्यम	मध्यम

विपद्	संकटासन्नता (Vulnerability)	आवृत्ति (Frequency)	गम्भिर्यता (Intensity)	प्रभाव (Impact)	जोखिम (Risk)
	- दक्षकृषीप्राविधिकहरुको परिचालनमाकमी - मिश्रित कृषी प्रणाली				
मिचाहाप्रजाती	मध्यम - जलबायु परिवर्तन - वर्णशंकर बिउविजन/बालीनालीको प्रयोग - अत्याधिकविषादीको प्रयोग - कृषी क्षेत्रमान्युनलगानी - मिश्रित कृषी प्रणाली	उच्च	उच्च	मध्यम	मध्यम
पहिरो	मध्यम - कमजोर भुबनोट - जलबायु परिवर्तन (अतिवृष्टी, अनावृष्टी हुनु) - वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कननगरीकन सडक सञ्जालको विस्तार - सडक सञ्जालको विस्तार गर्दा हेभीयन्त्रतथाउपकरणहरुको प्रयोग - विपदपुर्वतयारी तथाजोखिमन्युनीकरण सम्बन्धि ज्ञानको अभाव	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम
रोगकिरा	उच्च - जलबायु परिवर्तन - वर्णशंकर बिउविजन/बालीनालीको प्रयोग - अत्याधिकविषादीको प्रयोग - कृषी क्षेत्रमान्युनलगानी - दक्षकृषीप्राविधिकहरुको परिचालनमाकमी - मिश्रित कृषी प्रणाली	उच्च	उच्च	मध्यम	मध्यम
असिना	मध्यम - जलबायु परिवर्तन (अतिवृष्टी, अनावृष्टी हुनु) - भौगोलिक अवस्थिति	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम
वन्यजन्तुको असर	मध्यम - वनजङ्गल अतिक्रमण - तिव्र वनविनाश - वन्यजन्तुको आहारामाकमी - वनक्षेत्रनजिक खेतीपातिगरिनु - घेरबारको ब्यवस्थानहुनु	उच्च	उच्च	उच्च	मध्यम
सडक दुर्घटना	मध्यम - विस्तार हुँदै गएको सडक सञ्जाल - सडकको कमजोर गुणस्तर - मुख्य राजकार्गमा अवस्थित - बढ्दै गएको सवारी साधनको सङ्ख्या - सडक सुरक्षा सम्बन्धी कमजोर बुझाई	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च
आगलागी	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम

विपद्	संकटासन्नता (Vulnerability)	आवृत्ति (Frequency)	गम्भिर्यता (Intensity)	प्रभाव (Impact)	जोखिम (Risk)
	- विद्युत सर्ट भएर हुने बढ्दो घटना - बढ्दो शहरीकरण - बढ्दै गएको सुख्खा याम - सामाजिक आर्थिक सङ्कटासन्नता - जनचेतनाको कमजोर अवस्था				
हावाहुरी	मध्यम - जलवायुमा आएको परिवर्तन - कमजोर सामाजिक आर्थिक अवस्था - जनचेतनाको स्तर	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम
चट्याङ	मध्यम - जलवायुमा आएको परिवर्तन - शहरीकरण र विद्युतीकरणको विस्तार - राम्ररी अर्थिङ नगरिनु - कम गुणस्तरीय विद्युतीय सामानहरूको प्रयोग - जनचेतनाको कमी	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम
कोभिड१९	उच्च - उच्च संक्रामकभाइरस - कमजोर स्वास्थ पूर्वाधार र तयारी - सावधानीका उपायहरूको कमजोर पालना - जनचेतनाको कमजोर स्तर - सामाजिक आर्थिक सङ्कटासन्नता - उच्च जोखिम समूहमा रहेको जनसंख्या	मध्यम	उच्च	उच्च	उच्च

श्रोतः डुङ्गेश्वरगाँउपालिकाको संकटासन्नता तथा क्षमतालेखाजोखा, २०७८

नोटः डुङ्गेश्वर गाँउपालिकाको प्रकोप संकटासन्नता तथा विपद् जोखिम विश्लेषण गाँउपालिकाको संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाको क्रममा कुनै पनि प्रकोपको विद्यमान संकटसन्नता, बारम्बार दोरोरिने सम्भावना, त्यसको गाम्भीर्यता र प्रकोप आएको खण्डमा त्यसबाट पर्नसक्ने प्रभावको आधारमा समूहमा छलफल गरी संभावित प्रकोपको आंकलन र नकसाङ्कन जोखिमस्तर निर्धारण गरिएको हो

२.८ सम्भावित विपद् जोखिम विश्लेषण, संभावितप्रकोपको आंकलन र नक्साङ्कन

तालिका ७: डुङ्गेश्वर गाँउपालिकाको सम्भाव्य विपद् र प्रभाव क्षेत्र

सम्भावित विपद्	उच्च जोखिम वडा	उच्च जोखिम बस्तीहरू	जोखिममा रहेको पूर्वाधार/ अन्य क्षेत्र	जोखिममा रहेका घरधुरी	जोखिममा रहेको जनसङ्ख्या
भुकम्प	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु	- विधालय, सामुदायिकभवन, सडक, घरहरु	सबै	सबै
रोगकिरा	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु	- कृषी क्षेत्र		

मिचाहाप्रजाती	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु	- कृषी क्षेत्र		
पहिरो	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु	- विधालय, सामुदायिकभवन, सडक, घरहरु	सबै	सबै
असिना	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु	- कृषी क्षेत्र		
वन्यजन्तुको असर	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु	- कृषी क्षेत्र		
सडक दुर्घटना	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु	-		
आगलागी	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु			
हावाहुरी	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु			
चट्याङ्	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु			
कोभिड महामारी	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु			
भूकम्प	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु	विधालय, सामुदायिकभवन, सडक, घरहरु	सबै	सबै
रोगकिरा	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु	कृषी क्षेत्र		
मिचाहाप्रजाती	सबै वडाहरु	सबै बस्तीहरु	कृषी क्षेत्र		

श्रोत: डुङ्गेश्वर गाँउपालिकाको संकटासन्नता तथा क्षमतालेखाजोखा, २०७८

२.९ डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको विपद् एवं स्वास्थ्य संकटको अनुमानित परिदृष्य

डुङ्गेश्वर गाँउपालिकामा समयको क्रमसंगै विपदको विभिन्न घटनाहरु घटेको इतिहास पाईन्छ । विशेष गरेर यस गाँउपालिकामा कोभिड १९, झाडापखाला, नसर्ने रोगहरु र मानसिक समस्या आदि जस्ता स्वास्थ्यका संकटहरुले वडा नं १, २, ३,४,५ र ६ वडाहरुमा रहेका बजार क्षेत्रहरुलाई लाई उच्च प्रभाव पुरयाएको पाईन्छ । विशेष गरि वर्तमान परिस्थितिमा कोभिड १९ का कारण समाजमा डर, त्रास तथा अफवाह फैलिएको र मनोसामाजिक समस्याहरु तिव्र गतिमा बढीरहेको पाईन्छ । परिवारमा घरमुलीको मृत्युको कारणले महिला, बालबालिका तथा वृद्धजस्ता आश्रित सदस्यहरुको अवस्था दयनिय रहेको छ । यस प्रकार विपद्बाट पालिकाको लगभग १० प्रतिशत जनसङ्ख्या प्रभावित हुँदा संवेदनशील तथा जोखिममा रहेको समूहको अनुमानित जनसङ्ख्या तालिका १० दिइएअनुसार हुनसक्ने आँकलन गरिएको छ । प्रतिकार्यका क्रममा उक्त संवेदनशील समूहमा रहेको जनसङ्ख्यालाई प्राथमिकता राखेर उनीहरूको विशेष आवश्यकता र संरक्षणको प्रवन्ध गर्नुपर्दछ र विषय क्षेत्रगत पूर्वतयारीमा यसै अनुरुप तयारी गर्नु पर्दछ ।

तालिका ८: संवेदनशील एवम् जोखिममा रहेको समूह र परिवारको वडागत जनसङ्ख्या

जोखिममा रहेको तथा संवेदनशील समूह	१ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	५ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	१५ वर्ष मुनिको	६५ वर्ष माथिको जनसङ्ख्या	अपेक्षित गर्भवती जनसङ्ख्या	अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या	दीर्घरोगी जनसङ्ख्या	जम्मा
महिला, दलित, अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिक	२९७	१४६९	४३३८	७६६	३६३	१४४	२००	७५७७

बाढी तथा भूकम्प जस्ता विपद्को अवस्थामा सडकहरू अवरुद्ध हुन्छन् । विद्युत र सचार संरचनाहरूमा क्षति भएर सेवा अवरूद्ध हुन पुग्छ । खोज उद्धारका लागि सूचना आदान प्रदानमा समस्या हुन्छ । सडक अवरूद्ध हुँदा घाइतेहरूको उद्धार र उपचारमा समस्या हुनका साथै मानवीय सहायता सामग्रीहरू प्रभावित समुदायसम्म पुऱ्याउन र सहायताकर्मीहरू त्यहाँ पुग्न नसक्ने अवस्था आउँछ । भूकम्पको समयमा घरहरू ध्वस्त हुन्छन । भूकम्प, बाढी तथा डुवानको समयमा ठूलो जनसङ्ख्या विस्थापित हुने हुँदा बसोबासको प्रवन्ध गर्नुपर्ने हुन्छ । महामारीजन्य विपद् छिटो फैलनुका साथै मानव स्वास्थ्यमा प्रत्यक्ष असर पर्ने हुँदा दैनिक जनजीवन नराम्ररी प्रभावित हुन पुग्छ । यस्तो परिस्थितिमा सकेसम्म तत्काल र प्रभावकारी रूपमास्वास्थ्य संकट व्यवस्थापन तथा मानवीय सहायतामा जुट्नु,संक्रमित एवम् घाइतेहरूको तत्काल उद्धार गरी जीवन रक्षाको लागि उपचारको प्रवन्ध गर्नु, प्रभावित तथा विस्थापितहरूलाई मानवीय सहायता उपलब्ध गराउनु र जनजीवन क्रमशस् सामान्य अवस्थामा ल्याउन पहल गर्नु गाँउपालिकाको प्राथमिक दायित्व हुन्छ।यसकोलागि पर्याप्त पूर्वतयारीको जरूरत पर्दछ ।

२.१० पालिकाको क्षमता विश्लेषण

विपद् एवम् स्वास्थ्य संकटको प्रभावकारी प्रतिकार्य, पर्याप्त पूर्वतयारी र विपद् पछिको परिस्थितिलाई यथाशीघ्र समान्य अवस्थामा फर्काउन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका गतिविधिहरू संचालन गर्न आवश्यक पर्ने संस्था, संरचना, नीति, कानून, योजना, पूर्वाधार, भौतिक स्रोत साधन, प्राकृतिक स्रोत,सामाजिक स्रोत, आर्थिक स्रोत र मानवीय स्रोतको विद्यमान अवस्थाको लेखाजोखारपालिकाको विपद् प्रतिकार्य क्षमता सुदृढ गर्नको लागि पालिकाको क्षमता अभिवृद्धिको आवश्यकता विश्लेषणतालिका ५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ९: डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको क्षमता विश्लेषण

क्षेत्र	अवस्थाविश्लेषण	आवश्यकताविश्लेषण
कानून, नीति, निर्देशिका, योजना	- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन बनेको, - विपद् कोष सञ्चालनसम्बन्धी कार्यविधि बनेको, - गाउँपालिकाको स्वास्थ्य नीति एवम् स्वास्थ्य ऐन बनेको, - विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बन्ने क्रममा रहेको ।	- स्वीकृत ऐन एवम् कार्यविधि कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने, - विपद् जोखिम न्यूनीकरण एवम् व्यवस्थापन नीति तथा कार्ययोजना बनाउनु पर्ने, - जोखिम सूचूचित क्षेत्रगत विकासयोजना बनाउनु पर्ने।
संस्थातथा संरचना	- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएको, - वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएको, - पालिकामा विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क अधिकृत तोकिएको, - पालिका तहमा द्रुत प्रतिकार्य टोली गठन भएको ।	- खोजउद्धार, प्राथमिक उपचार, विपद् लेखाजोखा कार्यादल गठन गर्नुपर्ने, - जनप्रतिनिधि र कर्मचारीलाई अभिमुखीकरण गर्नुपर्ने ।
पूर्व सूचना तथा विपद् सूचना	- पालिकाको स्वास्थ्य सम्बन्धी डिजिटल प्रोफाइल तयार भएको,	- पालिकाको स्वास्थ्य प्रोफाइलमा स्वास्थ्य संकट सम्बन्धी विवरण पनि समावेश गर्नुपर्ने

व्यवस्थापन	- पालिकाको पार्श्वचित्र नबनेको - पालिकाको विपद् जोखिम एवम् स्वास्थ्य संकट सम्बन्धी अध्ययन नक्शाङ्कन नभएको ।	- पालिकाको पार्श्वचित्र तयार गरी प्रमुख प्रकोप तथा विपद् सम्बन्धी विवरण समावेश गर्नुपर्ने - MEOC Focal Point को व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
पूर्वाधार तथा भौतिक श्रोत साधन	- सडक पहुँच पुगेको, - सबै वडामा सबै बस्तीमा विद्युत नपुगेको, - सबै वडार घरधुरीमा खानेपानीपर्यास नपुगेको, - सबै वडा र घरधुरीमा सरसफाई सुविधा पर्यास नपुगेको, - पालिकामा ४८ वटा विद्यालय रहेको, - पालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरू (अस्पताल– १, स्वास्थ्य चौकी– ६,सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ – १, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र – ३, बर्थिङ् सेन्टर – १०), - गाउँपालिकामा एउटा एम्बुलेन्स रहेको	- सबै वडामा आपत्कालीन प्रयोजनका लागि खुला क्षेत्रकोपहिचान गर्नुपर्ने, - आपत्कालीन आश्रयस्थल बनाउन सकिने सामुदायिक भवन तथा खुला ठाउँमा सडक, खानेपानी र सरसफाई पूर्वाधार निर्माण गर्नुपर्ने, - प्रत्येक वडामा सामान्य खोज उद्धारकासामाग्रीहरू, प्राथमिक उपचार एवम् स्वास्थ्य एवम् व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्रीहरू तयारी राख्नुपर्ने ।
प्राकृतिकश्रोत	- वनक्षेत्र रहेको - नदीनाला रहेको - पानीका मुहान रहेको	- पानीका मुहान ताल पोखरी र वन क्षेत्रको संरक्षण गर्नुपर्ने - आपत्कालीन आश्रयस्थल बनाउन सकिने खुला ठाउँको पहिचान गरी सडक खानेपानी र सरसफाई पूर्वाधारहरूको तयारी गर्नुपर्ने ।
सामाजिकश्रोत	- आमा समूह - युवा संस्था सबै वडामा रहेको - बाल क्लब सबै वडामा रहेको - सामुदायिक भवनवडा नं २ मा ५० जना अटनेरहेको - सहकारी संस्था सबै वडामा रहेको - सामाजिक संघ संस्थाहरु रहेको (७ वटा)	- सामाजिक संस्था तथा स्रोतहरूलाई विपद् न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारीमा संलग्न गराउने र परिचालन गर्ने नीति र कार्यक्रम बनाउनु पर्ने । - सामुदायिक भवनसबै वडामा व्यवस्था गर्नुपर्ने - सामाजिक संस्थाहरूको संयन्त्र बनाई उनीहरूकोश्रोतलाई एकिकृत रुपमा परिचालनगर्नुपर्ने - सामाजिक संस्थाहरूको विपद् व्यवस्थापन तथा प्रतिकार्य क्षमता बढाउनुपर्ने
आर्थिकश्रोत	- एक बैंक छ । - सहकारी, बचत समुह र विपद् कोष रहेको	- नीति तथा प्रक्रिया तय गरी आर्थिक क्षेत्रलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा लगानी गर्ने र श्रोत परिचालन गर्नुपर्ने - सहकारी संस्था तथा बचत समूहले आफ्ना सदस्यहरूका लागि आपत्कालीन सहायता कोषको प्रवन्ध गर्नुपर्ने - बीमा कम्पनीहरूसँग समन्वय गरी विपद् बीमाको शुरूवात तथा प्रवर्धन गर्नुपर्ने
मानवीय श्रोत	- उद्धार तथा सुरक्षा कर्मी ४५ देखी ५०	- पालिकामा रहेको जनशक्तिलाई संगठित

	- स्वस्थ्यकर्मी जना (डाक्टर–१, स्वास्थ्य सहायक –६१ जना) - भूकम्प प्रतिरोधी घर बनाउन सक्ने मिस्त्री छन् । - अस्थायी आवास निर्माण गर्न सक्ने जनशक्ति छन् । - विपद् सम्बन्धी तालिम दिनसक्नेछन् ।	रूपमा विपद् प्रतिकार्य र पूर्वतयारीमा परिचालनको लागि तयारी गर्नुपर्ने - वडा तहमा विपद् प्रतिकार्य टोली तयार गरी तालिम दिएर प्रथम सामुदायिक उद्धारक (First Community Responder) तयार गर्नुपर्ने - भूकम्प प्रतिरोधी घर बनाउन सक्ने जनशक्तिलाई संगठित गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने । - वडा तहमा स्वास्थ्य संस्थासँग समन्वय गरी प्राथमिक उपचार टोली तयार गर्नुपर्ने - विपद् लेखाजोखा गर्नसक्ने जनशक्ति वडा तहमा तयार गर्नुपर्ने - प्रत्येक वडामा स्वास्थ्य संस्था अन्तरगत द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) गठन गर्नुपर्ने ।

२.११ विषयक्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी

यस डुङ्गेश्वर गाउँपालिकालेविपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनका लागि विश्ववयापी तथा राष्ट्रिय तहमा भएका विषयगत क्षेत्रको अभ्यास, स्थानीय आवश्यकता र गाउँपालिकाको संस्थागत संरचना अनुसार सातवटा विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरिएको छ । विषयगत क्षेत्रको जिम्मेवारी देहाय बमोजिम रहको छ ।

तालिका १०: विषयगत क्षेत्र र यसको नेतृत्व

क्रसं	विषयगत क्षेत्र	नेतृत्व / शाखा
१	समन्वय,खोज तथा उद्धार विषय क्षेत्र	संयोजक – वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनविषयगतसमिति शाखा:सुरक्षाशाखा
२	प्राथमिक उपचार,स्वास्थ्य तथा पोषण विषय क्षेत्र	संयोजक - सामाजिक विकास विषयगतसमिति शाखा: स्वास्थ्य शाखा
३	आपत्कालीन आश्रयस्थल,खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषय क्षेत्र	संयोजक - वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनविषयगतसमिति शाखा: वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन र कृषिशाखा
४	खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्छता प्रवर्द्धन विषय क्षेत्र	संयोजक - सामाजिक विकास विषयगतसमिति शाखा: स्वास्थ्य शाखा
५	आपत्कालीन संरक्षण तथा शिक्षाविषय क्षेत्र	संयोजक - सामाजिक विकास विषयगत समिति शाखा: शिक्षा शाखा
६	विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषय क्षेत्र	संयोजक - वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनविषयगतसमिति

		शाखा: वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन
७	जीविकोपार्जन,पुनर्स्थापनातथा शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र	संयोजक - पूर्वाधार विकास विषयगतसमिति शाखा: पूर्वाधार विकास शाखा

२.११.१ समन्वय, खोज तथा उद्धार विषय क्षेत्र

पालिका क्षेत्रमा कुनै पनि विपद्को घटना वा स्वास्थ्य संकटको स्थिति हुनासाथ तत्काल प्रतिकार्यमा जुटेर मानवीय जीवन रक्षा तथा सम्पत्तिको सुरक्षा गरी जनजीवन सामान्य अवस्थामा ल्याउनु पर्ने हुन्छ । यसका लागि पालिका विपद् व्यवस्थापन समितिको अध्यक्षको हैसियतले विपद् प्रतिकार्यको सम्पूर्ण नेतृत्व पालिका प्रमुखले गर्नुपर्दछ । विपद्को परिस्थितिमा एकातिर अन्य विषयगत क्षेत्रका साथै पालिका मातहतका स्रोत साधन र सबै संयन्त्रहरू प्रतिकार्यका लागि परिचालन गर्नुपर्दछ । विपद्को प्रभाव अनुसार बाह्य सहयोगको लागि पालिकाभित्र र बाहिर, जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्रीय निकायहरूसम्म समन्वय गर्नुपर्दछ। विपद् पूर्वतयारीका लागि सरोकारवाला निकायहरूसँग निरन्तर समन्वय र सहकार्य गर्ने तथा विपद्को समयमा विपद् प्रभावित समुदायमा तुरून्त खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार र राहत वितरणको लागि समन्वय गर्ने, विपद् प्रभावितहरूको पहिचान गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराउने,मानिसको मृत्यु भएमा सनाखत गरी शव व्यवस्थापन वा हस्तान्तरण को प्रवन्ध मिलाउने र यसको लागि समयमै आवश्यक पूर्वतयारी गर्नु समन्वय, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको मुख्य काम हो । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व पालिका प्रमुखले गर्दछन् । पालिकामा रहेका सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी निजी क्षेत्रका प्रतिनिधि र अन्य सबै विषय क्षेत्रका संयोजनकहरू यसमा सदस्य रहन्छन् ।पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत यस विषयगत क्षेत्रको सदस्य सचिवको रूपमा रहन्छन् ।

२.११.२ प्राथमिक उपचार,स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र

विपद्को समयमा खोज उद्धार कार्यसँगै घाइतेहरूको जीवन रक्षाको लागि प्राथमिक उपचार सेबा आवश्यक पर्दछ । त्यसपछि गम्भीर प्रकृतिका घाइतेहरूको लागि थप उपचारको प्रवन्ध गर्नु पर्दछ । प्रभावित समुदाय तथा आश्रयस्थलमा स्वास्थ्य सेवालाई निरन्तरता दिनु पर्ने हुन्छ । महामारीजन्य विपद् तथा स्वास्थ्य संकटको समयमा स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रमुख भूमिका हुन्छ । विपद् प्रभावित समुदायका बालबालिका, बृद्धबृद्धा, गर्भवती तथा दुध खुवाउने आमाहरूको लागि थप पोषणयुक्त खानाको आवश्यकता पर्दछ । पालिकाको स्वास्थ्य संरचना र क्षमताको परिचालन गरी प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य सेवा र पोषणको प्रवन्ध गर्नु यस विषयगत क्षेत्रको प्रमुख जिम्मेवारी हो । साथै यस विषयगत क्षेत्रले कोभिड(१९ लगायतका महामारीको संक्रमण, स्वास्थ्य संकटको रोकथाम,नियन्त्रण र व्यवस्थापनको कार्य समेत गर्नेछ । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व पालिकाको सामाजिक विकास समितिको संयोजकले गर्दछन् भने पालिकाको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख सदस्य सचिव रहन्छन् । पालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरू र स्वास्थ्य तथा पोषणको क्षेत्रमा काम गर्ने संस्थाका प्रतिनिधिहरु यस विषयगत क्षेत्रका सदस्यको रुपमा रहन्छन् ।

२.११.३ आपत्कालीन आश्रयस्थल, खाद्यतथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषय क्षेत्र

पालिका क्षेत्रमा कुनै पनि विपद्को घटना वा स्वास्थ्य संकटको स्थितिहुनासाथ त्यसबाट विस्थापित तथा प्रभावित भएकाहरुलाई बस्नको लागि आश्रयस्थल र आश्रयस्थलमा बसेका वा समुदायमै रहेका प्रभावितहरूलाई चामल, दाल, नुन, तेल आदि खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, खानेकुरा पकाउनको लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाउने ओढ्ने ओछ्याउने लगायतका गैर खाद्य सामग्री एवम् लगाउने कपडाको प्रवन्ध गर्ने । महामारीजन्य स्वास्थ्य संकटको समयमा क्वारेन्टिन एवम् आइसोलेसन केन्द्रको व्यवस्थापन गर्ने, खोज उद्धार, राहत एवम् स्वास्थ्य सामाग्रीहरूको खरिद तथा भण्डारण एवम् ढुवानीको व्यवस्था गर्ने, विपद् लेखाजोखा लगायतका कामको लागि आवश्यक बन्दोबस्ती मिलाउने यस विषय क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिको संयोजनकले गर्दछन् भने विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क अधिकृत सदस्य सचिवको रुपमा रहन्छन् ।

२.११.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषय क्षेत्र

विपद् पश्चात प्रभावित समुदायमा खानेपानी तथा सरसफाईका पूर्वाधारहरूमा क्षति पुग्छ । विस्थापितहरूले आश्रय लिएको आश्रयस्थलमा खानेपानी र सरसफाइको उचित र पर्याप्त प्रवन्ध गर्नु पर्दछ । विपद्पछि सरसफई र स्वच्छताको उचित प्रवन्ध नभएमा विभिन्न महामारी फैलिन सक्छ । विपद् प्रभावितहरूको लागि स्वच्छ र पर्याप्त खानेपानी तथा सरसरफाइको प्रवन्ध गर्नु,विपद्प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रय स्थल वा क्वारेन्टिन र आइसोलेसन केन्द्रहरुमा खानेपानी एवम् सरसफाईको प्रवन्ध तथा स्वस्थता प्रवर्धन गर्नु,प्रभावितहरूको लागि मापदण्ड अनुसारको सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्धनका सामग्रीहरूको सुनिश्चिता गर्नु, विपद्जन्य घटनाबाट सिर्जना भएका फोहोरहरू सरसफाई गर्नु, मरेका पशुपंक्षीहरूको व्यवस्थापन गर्नु, व्यक्तिगत सरसफाईको लागि स्वच्छता सम्बन्धी सरसामानहरू ९जस्तैः हाईजिन किट, पियुष, क्लोरिन, डस्टविन, आदि० उपलब्ध गराउने, विपद्बाट क्षति भएकाखानेपानी तथा सरसफाईका पूर्वाधारहरू पुनर्स्थापना गर्न सहयोग गर्नु यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धनको क्षेत्रमा काम गर्ने संस्थाका प्रतिनिधिहरू यस विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहन्छन् ।

२.११.५ संरक्षण तथा आपत्कालीन शिक्षा विषय क्षेत्र

विपद्को घटना पछि परिवारहरू विस्थापित हुन्छन् । कतिपय बालबालिकाले अविभावक गुमाउँछन् । यस्तो अवस्थामा महिला र बालबालिकामाथि हिंसा बढ्छ । यस पालिकामा धेरै विद्यालयहरू बाढी,पहिरो, चटयाङ्ग जस्ता प्रकोपको जोखिममा छन् र विगतमा पनि प्रभावित हुँदै आइरहेका छन् संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्रले विपद्को समयमा किशोरी, गर्भवती महिला, सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, शिशु, बालबालिका, बृद्धबृद्धाहरूलाई संरक्षण गर्ने, उनीहरूको आवश्यकता बमोजिमका सरसामानहरू जस्तैः सेनेटरी प्याड, खेलकुदका सामान आदि उपलब्ध गराउने, घरपरिवारका सदस्य गुमाएकाहरू तथा विपद्का कारण त्रसित व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा दिने र हिंसामुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नु पर्दछ। विद्यालयहरू क्षति भएमा वा भौतिक उपस्थितिमा विद्यालय सञ्चालन गर्ने अवस्था नभएमा तत्काल

शैक्षिक निरन्तरताको लागि वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने र सामान्य अवस्थामा यसको लागि पूर्वतयारी तथा सुरक्षित विद्यालय कार्यढाँचालाई कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने, वैकल्पिक सिकाई निरन्तरताको लागि उपयुक्त ठाउँको पहिचान गरी आवश्यक सामग्रीहरूको तयारी गर्ने, सुरक्षित सिकाईको वातावरण तयार गरी शैक्षिक गतिविधिहरूलाई निरन्तरता दिने, संरक्षण तथा शिक्षा क्षेत्रको क्षति र आवश्यकताको लेखाजोखा गरी पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणमा सहयोग गर्ने र विद्यालय मार्फत स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् सुरक्षा सम्बन्धी चेतना समुदायमा विस्तार गर्न सहयोग गर्ने यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । पालिकाको सामाजिक विकास समितिको संयोजकले यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्दछन् भने शिक्षा शाखा प्रमुख सदस्य सचिव रहन्छन् । पालिकामा रहेका संरक्षण तथा शिक्षा क्षेत्रमा काम गर्ने संस्थाका प्रतिनिधिहरू यस विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहन्छन् ।

२.११.६ विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषय क्षेत्र

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गर्न विपद्सँग सम्बन्धित र अन्य सामाजिक आर्थिक तथ्याङ्कको आवश्यकता पर्दछ । अझ विपद् पश्चात खोजउद्धार राहत र प्रतिकार्यका कामहरू अघि बढाउन विपद्को सामान्य तथा विषयगत क्षतिको तथ्याङ्क आवश्यक पर्दछ । यस विषय क्षेत्रले विपद्को क्षति तथा नोक्सानीको लेखाजोखा गर्ने यी सूचनाहरूलाईव्यवस्थापन गर्ने र विषयगत क्षेत्रका विवरणहरू सम्बन्धित क्षेत्रलाई उपलब्ध गराई पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा सहयोग गर्दछ । वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा कार्यालय र स्थानीय सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गरी तत्काल विपद्को क्षतिको सूचना संकलन गर्ने संयन्त्र विकास गर्ने । क्षतिको प्रारम्भिक लेखाजोखा तथा क्षेत्रगत आवश्यकतालेखाजोखा गर्न गृह मन्त्रालयले तयार गरेको विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शनको आधारमा आवश्यक फारम तयार गर्ने र तालिम दिई जनशक्ति तयार गर्ने । क्षतिको लेखाजोखाको आधारमा प्रभावितहरूको वर्गीकरण गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराउन स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्ने । विपद्का सूचनाहरू आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा व्वस्थापन गर्ने र निर्धारितप्रक्रिया बमोजिम जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्रीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा अदान प्रदान गर्ने यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिको संयोजनकले गर्नेछन भने स्थानीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र हेर्ने अधिकृत सदस्य सचिवको रुपमा रहनेछन् । नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायत विपद् लेखाजोखा क्षेत्रमा अनुभव भएका र स्वयम् सेवक परिचानल गर्ने क्षमता भएका स्थानीय संस्थाहरू यसका सदस्यका रुपमा रहनेछन् ।

२.११.७ जीविकोपार्जन,पुनर्स्थापनातथा शीघ्र पुनर्लाभ विषय क्षेत्र

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को कारण अवरूद्ध हुन पुगेका अत्यावश्यक सेवाहरू जस्तैः सडक, विद्युत, खानेपानी, टेलिफोन तत्काल सुचारू गर्ने र त्यस्ता सेवा प्रदान गर्ने निकायका कार्यालयहरूमा क्षति पुगेमा वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने, सामाजिक आर्थिक पूर्वाधार र अवस्थालाई चलायमान बनाई जनजीवनलाई सामान्य बनाउने जिम्मेवारी निर्वाह गर्दछ । विपद् पश्चात विस्थापितहरूलाईतत्कालअस्थायी आश्रयस्थल व्यवस्थापन गर्न तथाआवास, खानेपानी, सरसफाई लगायतका अस्थायी पूर्वाधार तयार गर्न सहयोग गर्दछ । त्यसैगरी

पुनर्स्थापनको चरणमा स्थायी संरचनाहरू पुनर्निर्माण नहुँदासम्मको लागि अस्थायी संरचना तथा पूर्वाधार तयार गर्ने काम गर्दछ । आपत्कालीन अवस्थामा पूर्वाधार क्षति भएर आवतजावत अवरूद्ध भएमा सेवा सुचारू गर्नका लागि तत्काल अस्थायी पूर्वाधार तयार गर्ने । प्रभावितसमुदायसम्म राहत तथा प्रतिकार्यको पहुँच सहज बनाउन तत्काल अस्थायी पूर्वाधारहरूको विकास गर्ने । पालिकाले कुनै पनि पूर्वाधार निर्माण गर्दा मापदण्ड बमोजिम र विपद् सुरक्षित भएको सुनिश्चित गर्ने । आपत्कालीन प्रयोजनका लागि अस्थायी आश्रयस्थल, त्यसमा आवश्यक खानेपानी तथा सरसफाईका पूर्वाधारहरू तयार गर्ने ।विपद्बाट क्षति भएका संरचना तथा पूर्वाधारहरूको पुननिर्माण गर्दा बहुप्रकोपको जोखिमबाट सुरक्षित स्तरीय मापदण्ड अनुसार भएको सुनिश्चित गर्ने । यस विषयगत क्षेत्रको काम विपद्को तत्कालको अवस्थादेखि पुनर्निर्माणको काम नसकिंदासम्म लामो समयसम्म पनि चल्न सक्छ र विपद् व्यवस्थापनकाचारबटै चरणमा काम गर्नुपर्ने हुन्छ । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व पूर्वाधार विकास समितिको संयोजकले गर्नेछन् भने पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख यसको सदस्य सचिवको रूपमा रहनेछन् । माथि उल्लिखित विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व र सदस्य संस्थाहरूको विवरण अनुसूची(३) मा राखिएकोछ।

खण्ड तीनः पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.१ सामान्य पूर्वतयारीयोजना

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका बहुप्रकोपको जोखिममा छ । विपद्को सम्भावना र त्यसबाट हुनसक्ने जनधनको क्षति कम गर्नर पर्याप्त पूर्वतयारी गरी विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट प्रतिकार्य क्षमता सुदृढ गर्न पालिका विपद् व्यवस्थापन समितिले पूर्वतयारीका विभिन्न गतिविधिहरू नियमित रूपमा गर्नुपर्ने हुन्छ । विपद् पूर्वतयारी र विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापनलाई विकासका गतिविधिहरूमा जोडेर जोखिमका स्रोतहरूको न्यूनीकरण गर्दै प्रतिकार्यका लागि आधार तयार गर्न सामान्य पूर्वतयारीका रूपमा देहाय बमोजिमको कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	गाउँपालिका स्तरीय स्वास्थ्य संकट एवं बिपद पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य समिति को बैठक	माघ पहिलो हप्ता	गाउँपालिका	१ पटक	स्वास्थ्यका लागी सक्षम प्रणाली, सेभ द चिल्डेन
२	पहिरो जाने स्थानहरूमा बृक्षारोपण गर्न नर्सरी स्थापना गर्ने ।	फागुनमा	वडा नं १, २ र ८	२ नर्सरीमा १०००० बिरूवा	बन कार्याल र अन्य सरोकारवालाहरू
३	बृक्षारोपण गर्ने	असार र श्रावण	वडा नं १,२ र ८	१०००० बिरूवाहरू	बन कार्याल, वडा कार्यालय, समुहहरू र अन्य सरोकारवालाहरू
४	खोलाको किनारमा तटबन्धन गर्ने	चैत्र , बैशाख	वडा नं १	१	गाउपालिका अन्य सरेकारवाला निकायहरू
५	पहिरो जाने ठाउमा प्रखाल लगाउने	चैत्र , बैशाख	वडा नं २ र ८	५ वटा वस्तीमा	गाउपालिका अन्य सरेकारवाला निकायहरू
६	बढी दुर्धटना हुने, पहिरो जाने, बाढी अउने स्थानहरूमा आवश्यक सुचना सहित होर्डिङ। बोर्डहरू तयार गरि प्रयोग गर्ने ।	नियमित	वडा नं १देखि ८	बजार रहेको स्थानहरू र पहिरो जाने ठाउहरू	गाउपालिका अन्य सरेकारवाला निकायहरू
७	आगलागी नियन्त्रण तथा अन्य बिपद ब्यवस्थापनका लागी RRT गठन गरि परिचालन गर्ने	फागुन	वडा नं १देखि ८	सबै वडाहरूमा	गाउपालिका अन्य सरेकारवाला निकायहरू
८	सार्बजनिक भवनहरूमा Lightening Receptor Rod जडान गर्ने	२०८० असाढ सम्ममा	वडा नं १देखि ८	वडा कार्यालय, बिद्यालय, स्वास्थ्यचौकी अदी	गाउपालिका अन्य सरेकारवाला निकायहरू

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय कर्णाली प्रदेश

क.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
९	बिपद व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्ने	नियमित	गाउपालिकामा	५०००००	गाउपालिका अन्य सरेकारवाला निकायहरू
१०	अत्यावश्यक औषधि, उपकरण र अजारहरूखरिद, भन्डारण तथा व्यवस्थापन गरि अद्यावधिक गर्ने	नियमित	गाउँपालिका स्तरमा	१	गाउपालिका अन्य सरेकारवाला निकायहरू
११	आवश्यक खाद्यान्न तथा गैह्खाद्य सामाग्रिको भन्डारण तथा ब्यवस्थापन	नियमीत	गाउँपालिका स्तरमा	१	गाउँपालिका स्तरमा

३.२ पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

यस पालिकामा पर्न सक्ने विपद् त्यसको पूर्वानुमानित आँकलनका आधारमा देहाय बमोजिम सात वटा विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारीका कार्यहरु निर्धारण गरिएको छ । उक्त क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनको जिम्मेवारी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको हुनेछ भने आवश्यकता अनुसार अन्य निकाय वा क्षेत्रसँग समन्वय गरी काम गर्नेछन् ।

३.२.१ समन्वय,खोज तथा उद्धार विषय क्षेत्र

क.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	वडा तहमा गठन भएका खोज उद्धार टोलीलाई तालिम दिएर प्रथम सामुदायिक उद्धारक (First Community Responders) तयार गर्ने	साउन २०७९	वडा	८	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस
२	खोज उद्धारका लागि आवश्यक उपकरण सामग्रीहरुको आवश्यकता आँकलन गरी खरिद गर्ने	साउन २०७९	पालिका	१	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस
३	खोजउद्धार टोली परिचालनको लागि न्यूनतम् खोज उद्धार सामाग्री खरिद गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	साउन २०७९	वडा	८	सुरक्षा निकाय, वडा कार्यालय
४	खोज तथा उद्धारका लागि प्रयोग गर्न सकिने सवारी साधनहरू र एम्बुलेन्सहरूको सूची र सम्पर्क व्यक्तिको विवरण तयार गर्ने	नियमित	पालिका	१	सम्बन्धित संस्था
५	सबै विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू तथा सरोकारवाला निकाय र संस्थाहरूको सम्पर्क, ठेगाना अद्यावधिक राख्ने	नियमित	पालिका	१	सबै विषयगत क्षेत्र

३.२.२ प्राथमिकउपचार,स्वास्थ्य तथा पोषण विषय क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	पालिकाका सबै वडामा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाको समन्वयमा द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) गठन गर्ने	तत्काल	वडा	हरेक वडामा एक	वडा विपद् व्यवस्थापन समिति
२	पालिकाका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि औषधिको 'बफर स्टक' व्यवस्थापन गर्ने र औषधि उपलब्ध भएको सुनिश्चित गर्ने	नियमित	वडा	स्वास्थ्य संस्था अनुसार	सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था
३	वडा तहमा प्राथमिक उपचार कार्यदल गठन गर्ने	तत्काल	वडा	हरेक वडामा एक	वडा विपद् व्यवस्थापन समिति
४	स्वास्थ्यकर्मी, महिला स्वयं सेविका र वडा स्तरीय कार्यदलका सदस्यहरुको लागि प्राथमिक उपचार तालिम सञ्चालन गर्ने	नियमित	वडा	८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
५	समुदायमा जनस्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	नियमित	पालिका	आवश्यकता अनुसार	पालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
६	विपद्को समयमा गर्भवती तथा सुत्केरी महिला र बालबालिकाहरुमा पोषण आवश्यकता पूर्तिका लागि पुरक खाना आवश्यकताको आँकलन गर्ने	नियमित	पालिका	आवश्यकता अनुसार	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
७	आपत्कालीन अवस्थामा घाइतेहरूको थप उपचारको लागि रिफरल प्रकृया तय गर्ने	नियमित	पालिका	१	पालिका विपद् व्यवस्थापन समिति

३.२.३ आपत्कालीन आश्रयस्थल,खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषय क्षेत्र

क.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	अस्थायी आश्रय स्थल,खाद्यतथागैर खाद्यसामग्रीर राहत व्यवस्थापनविषयगतक्षेत्रका सदस्य संस्थाहरूको सम्पर्क ठेगाना अद्यावधिक राख्ने	नियमित	पालिका	१	सम्बन्धित संस्था
२	पालिकामा भएका ढुवानीका साधनहरु तथा सवारी साधनहरुको लागत तयार गरी आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्न निजी क्षेत्रसँग सम्झौता गर्ने	साउन २०७९	पालिका	१	सम्बन्धित संस्था
३	पालिकामा कम्तिमा प्रत्येक वडामा १०० परिवारको लागि आवश्यक पर्ने गैर खाद्य सामग्री सेटको स्टक राख्ने	साउन २०७९	वडा	८	नेपाल रेडक्रस
४	प्रत्येक वडामा कम्तिमा १०० परिवारका लागि अस्थायी आश्रयको लागि बहुप्रकोपबाट सुरक्षित स्थान पहिचान गरी राख्ने	साउन २०७९	वडा	८	वडा कार्यालय
५	पालिकामा कम्तिमा३०० परिवार तथा १५०० जनसंख्याको लागि आवश्यक पर्ने गैर खाद्य सामग्री भण्डारणको क्षमता भएको गोदामघरको व्यवस्था गर्ने	साउन २०७९	पालिका	१	पालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
६	पहिचान गरिएको स्थानमा अस्थायी आश्रयस्थलका लागि आवश्यक पूर्वाधार, खानेपानी, सरसफाइको प्रवन्ध तथा तत्काल टहरा बनाउन सक्ने व्यवस्था गर्ने	साउन २०७९	पालिका	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा
७	पहिचान गरिएका वा तयार गरिएका अस्थायी आश्रयस्थलकासंरचना र सुविधाहरू महामारीको समयमा क्वारेन्टिन एवं आइसोलेसन केन्द्रको रुपमा प्रयोग गर्न सक्ने र स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न मिल्ने गरी विकास गर्ने	साउन २०७९	पालिका	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा

३.२.४ खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषय क्षेत्र

क.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन सम्बन्धी आवश्यकताको आँकलन गर्ने	नियमित	पालिका	१	पालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
२	विपद् लेखाजोखा टोलीलाई खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन क्षेत्रको विपद्	नियमित	पालिका	१	पालिका विपद् व्यवस्थापन

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

	सूचना संकलनको तालिम दिने				समिति
३	कम्तिमा ५०० परिवारलाई पुग्ने आपतकालीन सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन सामग्री भण्डारणको व्यवस्था मिलाउने	नियमित	पालिका	१	पालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
४	आपत्कालीन आश्रयस्थल वा आश्रयस्थल बनाउन पहिचान गरिएका खुला क्षेत्रमा खानेपानी आपूर्तिको स्रोत र आवश्यक सामग्रीको प्रवन्ध गर्ने	नियमित	पालिका	१	पालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
५	रेडियो टिभी, पत्रपत्रिका र सामाजिक मिडिया मार्फत सरसफाई सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम प्रसारण गर्ने	नियमित	पालिका	आवश्यकताअनुसार	पालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
६	खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क अध्यावधिक राख्ने	नियमित	पालिका	आवश्यकताअनुसार	पालिका विपद् व्यवस्थापन समिति

३.२.५ संरक्षण तथा शिक्षा विषय क्षेत्र

क.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	सबै विषयगत क्षेत्रलाईमहिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षणका तरिकाहरू बारे जानकारी दिने	निरन्तर	पालिका	सबै विषयगत क्षेत्र	महिला तथा बालबालिका शाखा
२	विपद्को समयमा संरक्षण एवम् सुरक्षाका लागि चाहिने सामग्रीहरू खरिद गरी भण्डारण गर्ने	निरन्तर	पालिका	अनुमानित आँकलन अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा
३	विद्यालयका शिक्षक र महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाईआधारभूत मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी तालीम दिने	निरन्तर	पालिका	सबै वडा र सबै विद्यालयहरू	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
४	सबै विद्यालयमा विद्यालय सुरक्षा कार्यन्वयन कार्यविधि बमोजिम सुरक्षित विद्यालयका न्यूनतम् गतिविधि सञ्चालन गर्न सहजीकरण गर्ने	निरन्तर	विद्यालय	सबै विद्यालय	महिला तथा बालबालिका शाखा, शिक्षाशाखा
५	विद्यालयहरूको संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाको लागि सहयोग गर्ने	निरन्तर	विद्यालय	सबै विद्यालय	महिला तथा बालबालिका शाखा,शिक्षाशाखा
६	विद्यालयहरूलाई सिकाई निरन्तरता र पूर्वतयारी सहितको विद्यालय सुरक्षा योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने	निरन्तर	विद्यालय	सबै विद्यालय	महिला तथा बालबालिका शाखा, शिक्षाशाखा

७	विद्यालयव्यवस्थापन समिति तथा प्रअहरुलाई विद्यालय सुरक्षा सम्बन्धी तालिम दिने	२०७९	विद्यालय	सबै विद्यालय	महिला तथा बालबालिका शाखा, शिक्षाशाखा
८	कृतिम घटना तथा सिमुलेसन अभ्यास सञ्चालन गर्न पालिका र विद्यालयहरूसँग समन्वय गर्ने	२०७९	विद्यालय	सबै विद्यालय	महिला तथा बालबालिका शाखा,शिक्षाशाखा
९	बैकल्पिक सिकाई सञ्चालनका लागि कार्यविधि र सामग्री तयारी अवस्थामा राखे	२०७९	पालिका	सबै विद्यालय	महिला तथा बालबालिका शाखा, शिक्षाशाखा
१०	सबै विद्यालयहरूमा अस्थायी सिकाई केन्द्र सञ्चालनका लागि आवश्यक सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राखे प्रवन्ध गर्ने	२०७९	विद्यालय	सबै विद्यालय	महिला तथा बालबालिका शाखा,शिक्षाशाखा
११	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क अद्यावधिक गर्ने	२०७९	विद्यालय	सबै विद्यालय	महिला तथा बालबालिका शाखा,शिक्षाशाखा

३.२.६ विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषय क्षेत्र

क.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	पालिका आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र मार्फत विपद् सम्बन्धी सूचना सङ्कलन, व्यवस्थापनर प्रसारणको व्यवस्था मिलाउने	२०७९	पालिका	१	जिल्ला आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र
२	वडा तहमा विपद् लेखाजोखा टोली तयार गर्ने	२०७९	वडा	१	नेपाल रेडक्रस
३	विपद् लेखाजोखा टोलीका सदस्यहरूलाई विपद् लेखाजोखा सम्बन्धी तालिम दिने	२०७९	वडा	१	नेपाल रेडक्रस
४	समुदाय स्तरमा विपद्को समयमा सूचना प्रवाह गर्न SMS मार्फत सूचना प्रसार गर्ने समूहगत प्रणालीको विकास गर्ने	२०७९	पालिका	१	मोवाइल सेवा प्रदायक
५	स्थानीय रेडियो एफ एम तथा अन्य सामाजिक मिडियाबाट जनचेतना मूलक सन्देशहरू प्रवाह गर्ने	निरन्तर	पालिका	१	पत्रकार महासंघ
६	पालिकाको विपद् सम्बन्धि सम्पूर्ण सूचना तथा गतिविधिहरू नियमित अद्यावधिक गर्ने	निरन्तर	पालिका	१	सुचनाशाखा
७	विपद् सूचना प्रवाह प्रकृया तय गरी वस्तीमा भएका घटनाको तत्काल स्थानीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा अद्यावधिक हुने प्रवन्ध मिलाउने	निरन्तर	पालिका	१	सुचनाशाखा

३.२.७जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापन तथा शीघ्र पुनर्लाभ विषय क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	जोखिम संवेदनशील भू-उपयोग योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने गराउने	निरन्तर	पालिका		
२	पूर्ण रूपमा भवन आचार संहिता कार्यान्वयन सुनिश्चितगर्ने गराउने	निरन्तर	पालिका		
३	जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूको दोहन र अतिक्रमणमा नियन्त्रण गर्ने	निरन्तर	पालिका		
४	पहिचान गरिएका आपत्कालीन आश्रयस्थलमा अस्थायी आवास, सरसफाई, खानेपानी, सडक र विजुलीको पूर्वाधार तयार गर्ने	निरन्तर	पालिका		
५	ग्रामीण सडक निर्माण जस्ता पूर्वाधार विकास गर्दा प्राविधिक र वातावरणीय अध्ययन अनुसार विपद् जोखिम नबढ्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने	निरन्तर	पालिका		
६	संरचना तथा पूर्वाधारको पुनर्निर्माण अझ राम्रो अझ बलियोको मान्यता अनुरूप गर्ने	निरन्तर	पालिका		
७	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक राख्ने र विषयगत क्षेत्रको नियमित बैठक गर्ने	निरन्तर	पालिका		

३.३ आपत्कालीन प्रतिकार्य (कार्यविधि) योजना

आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनामा विपद्को समय र विपद् पश्चात् तुरुन्तै चाल्नुपर्ने खोज, उद्धार, उपचार एवम् जोखिम क्षेत्रबाट प्रभावितहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण, राहत वितरणकार विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन र संप्रेषणका क्रियाकलापहरूसहित प्रत्येक विषयगत क्षेत्र परिचालनको समय तालिका सहितको कार्यविधि समावेश गरिएको छ। यसका लागि देहाय बमोजिमका क्रियाकलापहरू तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	समन्वय/सहयोग
१	RRTको परिचालन First Aid, Search and Rescue	घटना घटेको समयमा	रेडक्रस, सुरक्षा निकाय
२	स्वास्थ्यकर्मिहरूको रोष्टर तयार गरी अद्यावधिक गरि परिचालनगर्ने	नियमित	गाउँपालिका
३	क्वारेन्टाइन तथा सस्थागत आइसोलेसन स्थापना र ब्यवस्थापन	नियमित	गाउपालिका स्तरमा
४	प्रभावक्षेत्रको द्रुत लेखाजोखा गर्ने	घटना घटेको समयमा	गाउँपालिका
५	प्राथमिकिकरण गरी राहात बितरण तथाऔषधिउपचार गर्ने	घटना घटेको समयमा	गाउँपालिका

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	समन्वय/सहयोग
६	जेखिममा परेको वस्ती पहिचानगरि सुरक्षित ठाउँमा स्थानान्तरण गर्ने	छ महिना सम्म	गाउँपालिका
७	बिपदव्यवस्थापन समितिको बैठक बसी कल्स्टरहरु परिचालन गर्ने ।	घटना घटेको समयमा	गाउँपालिका
८	स्वास्थ्य सेवा सुचारु गर्न अस्थाइ स्वास्थ्यशिबिरहरु संचालन गर्ने ।	घटना घटेको समयमा	गाउँपालिका
९	बालबालिकाहरुका अस्थाई शिक्षासिकाइ केन्द्र स्थापना गर्ने ।	घटना घटेको १ हसाभित्र	गाउँपालिका

खण्ड चारः स्वास्थ्य संकट पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाले विगत दुई वर्षदेखि कोभिड १९ को विश्वव्यापी महामारीको कारण स्वास्थ्य संकट भोगीरहेको छ । वर्षेनी बाढीका घटना हुने हुनाले बाढी पश्चात झाडापखाला लगायतको महामारी फैलिन सक्ने जोखिम रहेको छ । कोभिड१९ बाट यस पालिकामा जम्मा ८ जनाको मृत्यु भएको थियो । कोभिडको पहिलो लहरमा पालिकाका सबै वडामा सामुदायिक क्वारेन्टाइन र पालिकामा एउटा क्वारेन्टिइन सञ्चालन गरिएको थियो । ५ बेडको अस्थायी कोभिड अस्पताल सञ्चालन गरिएको थियो । कोभिडको समयमा डुङ्गेश्वर गाउँपालिकामा १ वटा एम्बुलेन्स सञ्चालनको व्यवस्था गरिएको थियो । खासगरी भारतबाट नेपाल भित्रने यस पालिकाका बासिन्दाहरूलाई ल्याएर निशुल्क क्वारेन्टाइनमा राख्ने प्रवन्ध गरिएको थियो । कोभिड १९ को रोकथाम तथा प्रतिकार्य गर्ने क्रममा पालिकासँग प्रतिकार्यको लागि स्पष्ट कार्ययोजना थिएन । यसको लागि जनशक्ति र सामग्री सहितको पूर्वतयारी पर्याप्त थिएन । थौरै जनशक्ति, स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्रीको अपर्याप्तता र अक्सिजनको कमिका बावजुद कोभिड १९ को पहिलो र दोस्रो लहरको प्रतिकार्य गरिएको थियो । स्वास्थ्यको संकटका बारेमा ऐतिहासिक समय रेखा हेर्दा २०७१-७२ सालमा वडा नं २ र ३ मा फैलिएको झाडापखाला र स्वास्थ्य संकटको स्तरीकरण गर्दा कोभिड १९ का कारण आईपर्ने स्वास्थ्यका समस्याहरुलाई प्राथमिकिकरण गर्नुपर्ने देखिएको छ । सोही रुपमानसर्ने रोगहरु र मानसिक समस्याहरु पनि कोभिड १९ को लगतै देखिएको हुनाले यस्ता समस्याहरुलाई पनितत्कालै सम्बोधन गर्नुपर्ने देखिएको छ । झाडापखालाको निरन्तर समस्या पनि प्रमुख स्वास्थ्य समस्याको रुपमा देखिएको हुनाले यसलाई पनि प्राथमिकिकरण गर्नुपर्ने देखिएको छ । स्वास्थ्य जोखिमको आँकलनगर्दा कोभिड १९ को उच्च प्रकोपमा वडा नं १, २, ४ र ६ को बजार क्षेत्रहरु रहेका छन् । सोही क्षेत्रमा नसर्ने रोगहरु र मानसिक समस्याहरु पनि बढदो क्रममा छ । यसले करीब १५० घरधुरी र करीब १००० जनसंख्या जोखिममा रहेको पाईएको छ । साथै बाढी, पहिरोले ग्रसित क्षेत्र जस्तै वडा नं २, ३ र ६ मा झाडापखालाको निरन्तर र विकट समस्या रहेको छ ।

पालिकाको स्वास्थ्य संरचना तथा स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रले अन्य विपद्को समयमा विपद्का कारण घाइते भएकाहरूलाई तत्काल उपचार र स्वास्थ्य सेवालाई नियमित गर्नको लागि काम गर्दछ भने स्वास्थ्य संकटको अवस्थामा पालिकाको स्वास्थ्य संरचना तथा स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रले स्वास्थ्य संकटको रोकथाम नियन्त्रण र व्यवस्थापनको लागि अग्र स्थानमा रहेर काम गर्दछ । यसमा अन्य विषयगत क्षेत्रले आ आफ्नो क्षेत्रबाट सहयोग गर्दछन् । पालिकामा हुनसक्ने स्वास्थ्य संकटलाई ध्यानमा राखी स्वास्थ्य संकट पूर्वतयारी एवम् प्रतिकार्यका देहायबमोजिमका क्रियाकलापहरु तय गरिएको छ ।

४.१ स्वास्थ्य संकट पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	पालिकाकामा रहेका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुको आपत्कालीन योजना तयार गर्ने गराउने	तत्काल	स्वास्थ्य संस्था	सबै स्वास्थ्य संस्था	विपद व्यवस्थापन समिति
२	पालिका र वडा तहमा द्रुत प्रतिकार्य टोली गठन गर्ने	तत्काल	वडा	वडा कार्यालय	विपद व्यवस्थापन समिति
३	सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा आपत्कालीन स्वास्थ्य प्रतिकार्य नमुना अभ्यास गर्ने गराउने	नियमित	स्वास्थ्य संस्था	सबै स्वास्थ्य संस्था	विपद व्यवस्थापन समिति
४	पालिका मातहत रहेका अस्पताल तथा स्वस्थ्य संस्थाहरूको सेवा, वेड क्षमता अध्यवधिक गर्ने	तत्काल	पालिका	सबै स्वास्थ्य संस्था	स्वास्थ्य शाखा
५	पालिकाका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थामा रहेका स्वास्थ्य जनशक्तिको विवरण अद्यवधिक गर्ने	तत्काल	पालिका	सबै स्वास्थ्य संस्था	स्वास्थ्य शाखा
६	पालिकाको स्वस्थ्य संकट सम्बन्धी विवरण स्वास्थ्य पाश्वचित्र र पालिका आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा अद्यावधिक गर्ने प्रवन्ध गर्ने	२०७९	पालिका	१	आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र
७	महामारीजन्य स्वास्थ्य संकटको समयमा पालिकाको सेवा सञ्चालन सम्बन्धि स्वास्थ्य प्रोटोकल तयार गर्ने	तत्काल	पालिका	१	स्वास्थ्य शाखा
८	स्वास्थ्य संकटको समयमा पालिकाको स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि तयार गर्ने	२०७९	पालिका	१	स्वास्थ्य संस्थाहरु
९	महामारीको समयमा जनस्वास्थ्य सेवा (पोषण, खोप, सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, परिवार नियोजन) उपलब्ध गराउने कार्यविधि तयार गर्ने	२०७८	पालिका	१	स्वास्थ्य शाखा
१०	महामारीजन्य स्वास्थ्य संकटको समयमा विद्यालय तथा शैक्षिक संस्था सञ्चालन सम्बन्धी प्रोटोकल तथार गरी विद्यालय सञ्चालनको प्रवन्ध गर्ने	२०७८	पालिका	सबै शिक्षालय	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र
११	उपचारको लागि विरामी रेफर गर्नको लागि रेफरल पद्धति र रेफरल हस्पिटलको व्यवस्था गर्ने	तत्काल	पालिका	१	स्वास्थ्य संस्थाहरु

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय दैलेख

१२	अग्रपंतिमा काम गर्ने स्वास्थ्य तथा सुरक्षा कर्मीको लागि व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्रीहरूको प्रवन्ध गर्ने	तत्काल	पालिका	१	स्वास्थ्य संस्थाहरु
१३	सबै कर्मचारीहरुलाइ सुरक्षा प्रोटोकलको जानकारी गराउने	तत्काल	पालिका	१	पालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
१४	महाब्याधिको समयमा बाहिरबाट आउने मानिसहरूलाई राख्न होल्डिङ् सेन्टर तथा क्वारेन्टिनकोप्रवन्ध गर्ने	तत्काल	पालिका	आवश्यकता अनुसार	बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र
१५	पालिकामा बनाइएका आपत्कालीन आश्रयस्थलहरु महामारीको समयमा क्वारेन्टीन तथा आइसोलेसन केन्द्रको रुपमा संचालन गर्न सकिने गरी तयार गर्ने	तत्काल	पालिका	आवश्यकता अनुसार	अस्थायी आश्रयस्थल तथा बन्दोवस्ती क्षेत्र
१६	महामारीको समयमा सार्वजनिक यातायात सञ्चालन सम्बन्धी प्रोटोकल तयार गर्ने	तत्काल	पालिका	१	यातायात कम्पनी तथा व्यवसायी समित
१७	महामारीको समयमा आर्थिक क्षेत्र तथा बजार सञ्चालन सम्बन्धि प्रोटोकल तयार गर्ने	तत्काल	पालिका	१	उद्योग वाणिज्य संघ
१८	स्वास्थ्य संकट तथा महामारी नियन्त्रण र व्यवस्थापन सम्बन्धि स्वास्थ्यकर्मी सुरक्षाकर्मी र द्रुत प्रतिकार्य टोलीलाई तालिम दिने	२०७८ असोज	पालिका	१	स्वास्थ्य संस्थाहरु

४.२ स्वास्थ्य संकट प्रतिकार्य कार्ययोजना

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	पालिका क्षेत्रभित्रको सबै वा कुनै वडामा तीव्र गतिमा महामारी फैलिएमा वा अन्य स्वास्थ्य संकटको अवस्था आएमा स्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ बमोजिम स्वास्थ्य संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
	२	संकटग्रस्त क्षेत्रमा तत्काल प्रतिकार्यको लागि द्रुत प्रतिकार्य टोली (Rapid Response Team - RRT) परिचालन गर्ने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र
	३	स्वास्थ्य संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गरिएको क्षेत्र एवम् अवधिमा स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रोटोकल पूर्ण रुपमा पालना गर्ने / गराउने	सुरक्षा निकाय
	४	उच्च संक्रामक महामारी फैलिएको अवस्थामा पालिका प्रवेश गर्ने नाकाहरुमा कडाई गरी स्क्रिनिङ र क्वारेन्टिनको व्यवस्था गर्ने	सुरक्षा निकाय

	५	संक्रमितको कन्ट्र्याक ट्रेसिङ् परीक्षण गरी आइसोलेसन र उपचारको प्रवन्ध गर्ने	स्वास्थ्य संस्थाहरु
	६	अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरू नियमित निसंक्रमित गर्ने	स्वास्थ्य संस्थाहरु
२४ घण्टा देखि ७ दिन	७	सार्वजनिक ठाउँहरुमा IEC (InformationEducation and Communication) कामाध्यमहरुजस्तै; पोस्टर पम्प्लेल्ट, सार्वजनिक सूचना मार्फतमहामारीको कारक,सर्नेतरिकाररोकथामकाबारेमासमुदायलाईसचेतगराउने	संचार माध्यम
	८	महामारीजन्य विपद्को लागि सामान्य विरामी र संक्रितहरुको लागि छुट्टाछुट्टै एम्बुलेन्सको प्रवन्ध गर्ने	स्वास्थ्य संस्थाहरु, एमबुलेन्स संचालक
	९	स्वास्थ्य संकटको समयमा पूर्ण रुपमा सुरक्षा उपाय सहित नियमित स्वस्थ्य सेवा संचालन गर्ने	स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य संस्थाहरु
	१०	अन्य विपद्को कारणबाट फैलिनसक्ने महामारी निन्त्रणको लागि तयारी रहने	अन्य क्षेत्रहरु
७ दिनदेखि १ महिना	११	एक हप्ताको अवस्था विश्लेषण गरी परिस्थितिको आधारमा एक महिनाको लागि कर्ययोजना तयार गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	१२	संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण कार्यलाई निरन्तरता दिने	अन्य क्षेत्र
	१३	जनस्वास्थ्य सेवा (पोषण, खोप, सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, परिवार नियोजन) सुरक्षित तरीकाले नियमित संचालन गर्ने प्रवन्ध मिलाउने	स्वास्थ्य संस्थाहरू
	१४	स्वास्थ्य संकट नियन्त्रण तथा सुरक्षा सम्बन्धी सन्देशमूलक सामग्रीहरू निमित प्रसारण गर्ने	सञ्चार माध्यम
	१५	परिस्थितिको नियमित मूल्याङ्कन गरी स्वास्थ्य संकटलाई निरन्तरता दिने वा हटाउने कुराको निर्णय गर्ने	पालिका विपद् व्यवस्थापन समिति

खण्ड पाँच: कार्यान्वयन अनुगमन तथा सिकाई योजना

५.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन रणनीति

१. यस स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ नियमावली २०७६ तथा स्वास्थ्य सेवा ऐन,२०७५ र यस योजनामाप्रवन्ध भए बमोजिमका आवश्यक संस्थागत संरचना तयार गरिनेछ ।

२. पालिकाकोचालु आर्थिक वर्षको विपद् व्यवस्थापन शिर्षकको बजेटबाट प्राथमिकताका आधारमा कार्यान्वयनको शुरूवात गरिनेछ । क्रमशस्आगामी वर्षको वार्षिक कार्यक्रममा यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक श्रोत व्यवस्थापन गरिनेछ ।

३. विकास साझेदार संस्थाहरू९द्विपक्षीय, बहुपक्षीय, संयुक्त राष्ट्रसंघ अन्तर्गतका निकायहरू र रेडक्रस अभियान० बाट प्राप्त हुने सहायतालाई यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि परिचालन गरिनेछ ।

४. निजी तथा व्यावसायिक क्षेत्रको व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व र अन्य पहल मार्फत निजी क्षेत्रको सहभागिता र सहायता विपद् पूर्वतयारीको लागि परिचालन गरिनेछ ।

५. पालिकामा रहेका सामाजिक तथा सामुदायिक संस्थासँग भएको भौतिक, सामाजिक, आर्थिक तथा मानवीय श्रोतलाई यस योजनाको कार्यन्वयनको लागि एकिकृत रूपमा परिचालन गरिनेछ ।

६. यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले निर्दिष्ट गरेका विपद् जोखिम न्यूनिकरण र पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई पालिकाले सञ्चालन गर्ने पालिका योजना, विषयगत योजना तथा कार्यक्रमहरूसँग समायोजन तथा एकिकरण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

७. यस योजनाको कार्यान्वयनको अवस्था अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि पालिकाकाउपाध्यक्षको संयोजकत्वमा एक अनुगमन समिति रहनेछ । उक्त अनुगमन समितिले अनुगमन गरी पालिकाविपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नेछ ।

८. पालिकाको वेवसाइटमा विपद् जोखिम व्यवस्थापन पोर्टल तयार गरीस्वास्थ्य संकट एवम् विपदबाट भएको क्षति तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी भएका गतिविधिहरू नियमित अद्यावधिक गरिनेछ ।

९. पालिका विपद् व्यवस्थापन समितिले वर्षभरिको विपद्को अवस्था र गतिविधिलाई समेटेर पालिका विपद् प्रतिवेदन सामान्य अवस्थामा वार्षिक रूपमा प्रकाशन गर्नेछ भने कुनै ठूलो विपद्को अवस्था आएमा आवश्यकता अनुसार प्रतिवेदनहरू प्रकाशित गरिनेछ ।

१०.यस योजनाको कार्यन्वयनबाट प्राप्त सिकाई तथा तत्कालीन आवश्यकताका आधारमा यस स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई वार्षिक रूपमा अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
दोगडाकेदार, दैलेख
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

५.२ स्रोत साधनको व्यवस्थापन

विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट प्रतिकार्यका लागि पालिकामा उपलब्ध श्रोत साधनको विवरण अनुसूची ४ मा राखिएको छ यसको अतिरिक्त निम्म अनुसार स्रोत साधन उपकरणको आवश्यकता आँकलन गरिएको छ ।

तालिका११ : स्रोत साधन तथा उपकरण आवश्यकता लेखाजोखा

विषयक्षेत्र	आवश्यक स्रोत, साधन/उपकरण	थप सङ्ख्या वा परिमाण	अनुमानित रकम (रु हजारमा)
समन्वय,खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र	लाईफ ज्याकेट, गैंटी, पिक, सावेल, हाते साइरन, हाते माईक, हेड टर्च सामान्य, स्ट्रेचर फोल्डीङ्ग, नाईलन डोरी (९ मि. मी.), पिभिसीतार्पोलिन (१२X१८), हेल्मेट प्पलाष्टिक, सिट्टि प्लाष्टिक, वेल्चा, वाल्टी, फरुवा, रेनकोट, हेण्ड ग्लोबस, हयामर २ केजी, घण्टी २ केजी, प्लाष्टीक म्याटरेश, गमबुट, रेस्क्यु भेष्ट, स्वीमिङ्गगल्स, जर्किन, राउण्ड टयुब, थ्रो ब्याग, स्वीमिङ्ग टयुब	आवश्यकताअनुसार	आवश्यकताअनुसार
प्राथमिक उपचार,स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	कृत्रिम गन, प्राथमिकउपचार बाकस, स्ट्रेचर, एम्बुलेन्स	आवश्यकताअनुसार	आवश्यकताअनुसार
आपत्कालीन आश्रयस्थल,खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र	गैंटीमध्यम साईजको, पिक, सावेल, नाईलन डोरी (९ मि. मी.), वाल्टी, फरुवा, हेण्ड ग्लोबस, हयामर २ केजी, घण्टी २ केजी, प्लाष्टीक म्याटरेश, त्रिपाल, गैर खाध सामाग्री (भाँडा कपडा) सेट, चामल, दाल, तेल, नुन, चिउरा, दालमोठ, वच्चा र गर्भवतीमहिलाको लागिपोषणयुक्त खानाको व्यवस्था, न्यानो कपडा, कम्वल	आवश्यकताअनुसार	आवश्यकताअनुसार
खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र	सावेल, गल, सावेल, वेल्चा, वाल्टी, फरुवा, रेनकोट, हेण्ड ग्लोबस, हयामर २ केजी, खानेपानी शुद्धिकरणको औषधिपियुस, वाटर गार्ड आदी, खानेपानी टयाङ्कि, सरसफाईका सामानहरू(Hygeine kit)	आवश्यकताअनुसार	आवश्यकताअनुसार
आपत्कालीन संरक्षण तथा शिक्षाविषयगत क्षेत्र	स्टेशनरी, शैक्षिक सामाग्री, शिक्षण सम्बन्धिभौतिक सामाग्रीहरु, हवील चेयर, डिग्निटी किट, महिला, गर्भवतीमहिला, बालबालिका, अपाङ्गताभएकाव्यक्ति, ज्येष्ठ नागरीकको संरक्षण गर्ने उपाय सहितको पुस्तिकातयार गर्ने, आवाज सुन्न कानमाप्रयोग हुने उपकरण, चश्मा (नजिकबाट हेर्ने)	आवश्यकताअनुसार	आवश्यकताअनुसार

विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	आवश्यकताअनुसार, तालिम, कमप्युटर, उपकरणहरु	आवश्यकताअनुसार	आवश्यकताअनुसार
जीविकोपार्जन,पुनर्स्थापनातथा शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र	ट्वाईलेट सेनिटरी सेट, बाँस, HDPEखानेपानीपाईप, डोरी, किला काँटी, सावेल, बेल्चा, विपद्को प्रकृतिको आधारमा सरसामानहरूको प्रवन्ध गर्ने	आवश्यकताअनुसार	आवश्यकताअनुसार
समन्वय,खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र	लाईफ ज्याकेट, गैंटी, पिक, सावेल, हाते साइरन, हाते माईक, हेड टर्च सामान्य, स्ट्रेचर फोल्डीङ्ग, नाईलन डोरी (९ मि. मी.), पिभिसीतार्पोलिन (१२x१८), हेल्मेट प्पलाष्टिक, सिट्टि प्लाष्टिक, वेल्चा, वाल्टी, फरुवा, रेनकोट, हेण्ड ग्लोबस, हयामर २ केजी, घण्टी २ केजी, प्लाष्टीक म्याटरेश, गमबुट, रेस्क्यु भेष्ट, स्वीमिङ्गगगल्स, जर्किन, राउण्ड टयुब, थ्रो ब्याग, स्वीमिङ्ग टयुब	आवश्यकताअनुसार	आवश्यकताअनुसार

५.३ क्षमता विकास रणनीति र योजना

विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि दक्ष स्रोत व्यक्ति तथा संस्थाहरूको सहयोगमा पालिका तथा विषयगत क्षेत्रको क्षमता विकासका लागि देहाय वमोजिमका क्रियाकलापहरूसञ्चालन गरिनेछन्

तालिका १२ : क्षमता विकास योजना

क्र.सं.	क्षमता विकास क्रियाकलापहरु	जिम्मेवारी	समयतालिका
१	IRA अभिमुखिकरण गोष्ठी	गाउँपालिका	२०७९
२	PDRT/RRT तालिम	गाउँपालिका	२०७९
३	CADRE/First Aid तालिम	गाउँपालिका	२०७९
४	Search & Rescue तालिम	गाउँपालिका	२०७९
५	खोज तथा उद्धार सामाग्री खरीदव्यवस्थापन	गाउँपालिका	२०७९

५.४ अन्य निकायसँगको समन्वय र सहकार्य

१. पालिकाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको लागि प्रमुख रूपमा पालिकाभित्र र बाह्य गरी दुई प्रकारको समन्वय गर्नु पर्दछ । पालिकाभित्र पनि पालिका मातहतका निकाय वा समितिबीच र अन्य सरकारी, गैरसरकारी, सामाजिक तथा निजी संस्थाहरूबीच समन्वय र सहकार्य गर्नुपर्ने हुन्छ । बाह्य समन्वयमा जिल्ला, प्रदेश र संघीय तहका सरकारी निकायहरूसँग र अन्य गैर सरकारी तथा सहयोगी निकाय तथा संस्थाहरूसँगको समन्वय पर्दछ।

२. विषयगत क्षेत्रको अवधारणामा पालिका भित्रका सम्पूर्ण विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित संस्था तथा निकायहरू सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहनेछन् र उक्तसंस्था तथा निकायहरूसँगको

समन्वय र सहकार्यकोजिम्मेवारी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने विषयगत समिति र यसका संयोजकको हुनेछ ।

३. जिल्ला, प्रदेश तथा संघीय तहका निकायहरूसँगको समन्वय, सुरक्षा निकायहरूसँगको समन्वय तथा पालिका बाहिरका सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरू र दातृ निकायहरूसँगको समन्वयको जिम्मेवारी पालिका प्रमुखको हुनेछ ।

४. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि सम्पूर्ण सरकारी, गैरसरकारी, सामाजिक तथा निजी क्षेत्रको स्रोत परिचालन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाअनुरूप पालिकाको प्राथमिकता अनुसार एकद्वार नीति बमोजिम हुनेछ ।संस्थागतसमन्वय र सहकार्यको ढाँचा निम्न निम्नानुसार हुनेछ ।

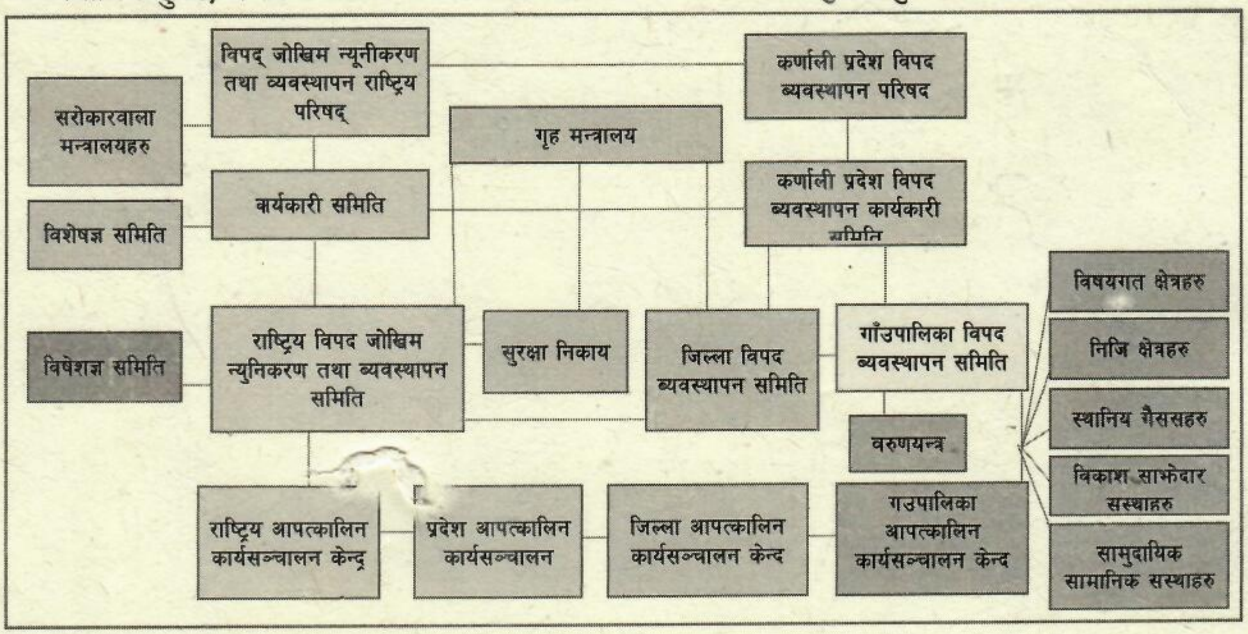

५.५ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई

५.५.१ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समिति

स्वास्थ्यसंकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि पालिकाको उपाध्यक्षकोसंयोजकत्वमा देहाय बमोजिमका सदस्यहरू रहेको एक अनुगमन समिति रहनेछ । सामान्य अवस्थामा यस अनुगमन समितिले पूर्वतयारी योजनाको कार्यान्वयनको वार्षिक रुपमा अनुगमन गरी पालिका विपद् व्यवस्थापन समितिलाई प्रतिवेदन बुझाउनेछ । कुनै खास विपद् एवम् स्वास्थ्य संकटको अवस्थामा नियमित रूपमा समष्टिगत र विषय क्षेत्रगत प्रतिकार्य र पूर्वतयारीको अनुगमन गरी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रलाई पृष्ठपोषण गर्नेछ । पालिका विपद् व्यवस्थापन समितिले अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिका सदस्यहरुको मनोनयन गर्नेछ । यस अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिको सदस्यमा मनोनयन गर्दा राष्ट्रिय राजनीतिक दलका पालिका समितिका प्रमुख नै पालिकाको पदाधिकारी रहेको खण्डमा अर्को व्यक्ति मनोनयन गर्नु पर्नेछ । यसैगरी वडाध्यक्षहरूमध्येबाट मनोनयन गर्दा यस योजनाको विषयगत क्षेत्रको संयोजक नरहेका वडाध्यक्षमध्येबाट मनोनयन गर्नु पर्नेछ ।

तालिका १३: अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समिति

क.सं.	भूमिका	संस्था	पद
१	संयोजक	डुङ्गेंवर गाउँपालिका	उपाध्यक्ष
२	सदस्य	डुङ्गेंवर गाउँपालिका	संयोजक-- बिधायन समिती
३	सदस्य	डुङ्गेंवर गाउँपालिका	संयोजक- सुशासन समिती
४	सदस्य	डुङ्गेंवर गाउँपालिका	संयोजक- आर्थिक समिति
५	सदस्य	राष्ट्रिय राजनैतिकदलका गाउँपालिका समिती	प्रमुखहरु
६	सदस्य	समितीले तोकेको ३ जना	वडा अध्यक्षहरु
७	सदस्य सचिव	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	आन्तरिक लेखा प्रमुख वा स्वास्थ्य शाखा प्रमुख

५.५.२ लक्ष्य र सूचकहरू

यस पालिकामा विपदबाट हुने क्षति तथा नोक्सानी घटाउने प्रभावितहरुलाई उचित मानवीय सहायता समयमै उपलब्ध गराउने तथा विपद् एवम् स्वास्थ्य संकटप्रतिकार्य प्रभावकारी बनाउने र प्रभावकारी प्रतिकार्यको लागि समष्टिगत तथा विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी सुदृढ गर्ने यस कार्ययोजनाको उद्देश्य रहेकोले यस योजनाको कार्यान्वयनबाट उपयुक्त उद्देश्य प्राप्तिमा प्रगति अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि समष्टिगत र विषय क्षेत्रगत तथा पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका देहाय बमोजिमका सूचकहरू निर्धारण गरिएको छः

क्र.सं.	सूचकहरु (पूर्वतयारीका लागि)	अवधि
१.सामान्य पूर्वतयारी		
१	पालिका आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र सञ्चालन भएको	
२	खोज उद्धार तथा राहत सामग्रीको भण्डारण मौज्दात रहेको	
३	वडामा सामुदायिक प्रथम उद्धारकहरू तयार भएको	
४	विपद् सम्बन्धी विवरण पालिकाको वेभसाइटमा अपडेट गर्ने वेभ पोर्टल सञ्चालन भएको	
५	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना वार्षिक रूपमा अद्यवधिक भएको	
२.समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र		
१	खोज,उद्धार तथा प्राथमिक उपचार सामाग्रीको विवरण	
२	समन्वय बैठकको निर्णय पुस्तिका	
३	वडा तहको खोज, उद्धार कार्यदलको विवरण	
३.प्राथमिक उपचार स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र		
१	प्रत्येक वडामा तालिम प्राप्त प्राथमिक उपचारकको विवरण	
२	स्वास्थ्य संस्थामा राखिएको औषधिको बफर स्टकको अद्यावधिकविवरण	
३	स्वास्थ्य संस्थाहरूको आपत्कालीन योजना	
४. अस्थायी आश्रयस्थल,खाद्य तथा गैर खाद्यसामग्रीरराहतव्यवस्थापनविषयगत क्षेत्र		
१	कम्तिमा५०० घर परिवारलाई पुग्ने न्यूनतम मापदण्ड अनुसारको आवश्यक गैर खाद्य सामग्रीहरूको भण्डारण	
२	आपत्कालीन समयमा खाद्यान्न आपूर्तिको लागि स्टयाण्डबाई सम्झौता भएको	

३	प्रत्येक वडामा अस्थायी आश्रयस्थलको पहिचान भएको	
४	अस्थायी आश्रयस्थलको लागि भवन निर्माण भएको वा आश्रयस्थल निर्माणका समग्रीहरूको बन्दोबस्त भएको	
५	आपत्कालीन प्रयोजनका लागि यातायात संचार तथा बन्दोबस्तीका सामाग्रीहरूको व्यवस्था भएको	
५.खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्धन विषयगत क्षेत्र		
१	आपत्कालीन सरसफाई र स्वच्छता सम्बन्धी सामग्रीहरूको भण्डारण गरिएको	
२	पहिचान गरिएका आपत्कालीन आश्रयस्थलमा खानेपानी आपूर्तिको स्रोत र माध्यम तयार गरिएको	
३	सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धी सूचना तथा सञ्चार सामाग्रीहरू तयार भई प्रसारण गरिएको	
६. संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र		
१	शिक्षा क्षेत्रको सिकाई निरन्तरता योजना तयार भएको	
२	विद्यालय सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्थापन समिति र प्रअलाई अभिमुखीकरण गरिएको	
३	सबै विद्यालयमा विद्यालय विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदल गठन भएको	
४	विद्यालय र पालिकामा नियमित कृतिम घटना तथा सिमुलेसन अभ्यास भएको	
७.विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र		
१	पालिकामा विपद् लेखाजोखा टोली तयार भएको	
२	क्षेत्रगत लेखाजोखा फारम तयार भएको	
३	विपद् लेखाजोखा टोलीलाई विपद् लेखाजोखा सम्बन्धी तालिम दिइएको	
४	पालिका आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रको विपद् सूचना संकलन व्यवस्थापन र प्रसारण प्रक्रिया तय भएको	
८.जीविकोपार्जन,पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र		
१	पहिचान गरिएका आश्रयस्थलमा सडक, खानेपानी तथा सरसफाई पूर्वाधार तयार भएको	
२	प्रत्येक वडामा आपत्कालिन प्रयोजनको लागि हेलिप्याड निर्माण भएको	
३	पूर्वाधारहरू विपद् जोखिमबाट सुरक्षित बनाइएको(सडक, खानेपानी, पुलपुलेसा)	
९.स्वस्थ्य संकट पूर्व तयारी		
१	पालिका र वडामा द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) गठन भएको	
२	पालिकाका सबै स्वास्थ्य संस्थाको आपत्कालीन योजना बनेको	
३	पालिकाको स्वास्थ्य संकटको समयको लागि स्वास्थ्य प्रोटोकल बनेको	
४	आपत्कालीन समयको लागि औषधिको बफर स्टक राखिएको	
५	स्वास्थ्यकर्मी तथा द्रुत प्रतिकार्य टोलीलाई स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम दिइएको	

क्र.सं.	सूचकहरु (प्रतिकार्यका लागि)	अवधि
१.समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र		
१	खोज,उद्धार कार्यको विवरण	

२	खोज,उद्धार टोलीको परिचालन	
३	आकस्मिक बैठक निर्णय पुस्तिका	
२.प्राथमिक उपचार स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र		
१	प्राथमिक उपचार सेवा प्राप्त गरेको जनसंख्या	
२	पोषणयुक्त खानेकुरा उपलब्ध भएको जनसंख्या	
३	स्वास्थ्य क्षेत्रको पुनर्स्थापना तथा पुनर्निर्माण योजना	
३. अस्थायी आश्रयस्थल,खाद्य तथा गैर खाद्यसामग्रीरराहतव्यवस्थापनविषयगत क्षेत्र		
१	विपदबाट विस्थापित परिवारकोबसोबासकालागीअस्थायी आश्रयस्थल उपलब्ध गराएको विवरण	
२	प्रभावित परिवारलाई खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री उपलब्ध गराएको विवरण (Ready Food Item, SPHERE Standard)	
३	प्रभावित परिवारलाई राहत सामग्री उपलब्ध गराएको विवरण	
४.खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धनविषयगत क्षेत्र		
१	मापदण्ड अनुसार खानेपानी उपलब्ध भएको परिवार	
२	पानी शुद्धिकरणको व्यवस्थाभएको प्रभावित समुदाय तथा आश्रयस्थलमा मापदण्ड अनुसारको सरसफाईको प्रवन्ध	
५. संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र		
१	अस्थायी सिकाइ केन्द्रहरूको विवरण	
२	वैकल्पिक सिकाइ सञ्चालन भएको विवरण	
३	शिक्षा क्षेत्रको पुनर्निर्माण योजना	
६.विपद्लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र		
१	द्रुत लेखाजोखा प्रतिवेदन(कुनै विपद् विशेष)	
२	क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखा प्रतिवेदन(कुनै विपद् विशेष)	
३	पालिका आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमाविपद् सम्बन्धी विवरण अद्यावधिक भएको	
७.जीविकोपार्जन,पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र		
१	विपदबाट क्षति भएका पूर्वाधारको मर्मत भएको	
२	जीविकोपार्जन सहायता प्राप्त गरेका परिवारको विवरण	
३	क्षेत्रगत पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण योजना	
८.स्वस्थ्य संकट प्रतिकार्य		
१	द्रुत प्रतिकार्य टोली परिचालन गरिएको (RRT)	
२	स्वास्थ्य संकटको समयमा स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गरेको जनसङ्ख्या	
३	स्वास्थ्य संकट नियन्त्रण व्यवस्थापनको अभ्यास	

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

अनुसूची-१ः स्थानीयविपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	सुन्दर कुमार के.सी.	अध्यक्ष	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	९८४८०६८४८७
२	कलावती न्यौपाने	उपाध्यक्ष	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	९८४८२८०४४९
३	पर्वलाल शर्मा जैशी	सदस्य	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	९८४१८६५१२६
४	नगेन्द्र बहादुर बुढा	सदस्य	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	९८४८१६३१९९
५	कृष्ण बहादुर खत्री	सदस्य	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	९८४८०४११२४
६	मोहनसिंह साउँद	सदस्य	इलाका प्रहरी कार्यालय डुङ्गेश्वर	९८६८४२५२५५
७	सुर्य उप्रेती	सदस्य	गैसस प्रतिनिधी (SSBH)	९८४११६४७९९
८	सुरेन्द्र जङ्ग शाही	सदस्य	स्थानिय प्रत्रकार महासंग	९८५८०४१९६६
९	चन्द्रमणी शर्मा	सदस्य	उधोग बाणिज्य संघ	९८४४८१२०८४
१०	दिपेन्द्र जङ्ग शाही	सदस्य	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	९८५८०८७६४८
११	प्रेम बहादुर डि.सी.	सदस्य सचिब	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	९८५८०३९७२४

अनुसूची-२ : सरोकारवाला निकायको पहिचान तालिका

क्र.सं.	संलग्न विषयगत क्षेत्र	निकाय वा कार्यालयको नाम	कार्यरत प्रदेश/जिल्ला/गाउँ/पालिका	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स, फोन, इमेल)
१	स्वास्थ्य	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	दिपेन्द्र जङ्ग शाही ज.स्वा.नी.	९८५८०८७६४८
		स्वास्थ्य सेवा कार्यालय	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	थिर प्रसाद रेग्मी	९८४८०४९४५२
		डुङ्गेश्वर गाउँपालिका,नर्सिङ्ग शाखा	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	नानु कुमारी बि.सी	९८४८०९८६७४
		डुङ्गेश्वर गाउँपलिका,बहुक्षेत्रिय पोषण योजना	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	गौरी कुमारी बि.क	९८४८११६६७१
		स्वास्थ्यको लागी संक्षम प्रणाली (SSBH)	डुङ्गेंवर गाउँपालिका	सुर्य उप्रेती	९८४११६४७९९
		सुआहारा-२	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	गंगा मल्ल शाही	९८६६९२६५२१

२	शिक्षा	शिक्षा शाखा	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	मन बहादुर गौतम	९८६८११६१७८
	शिक्षा	शिक्षा शाखा	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	सुरेन्द्र बहादुर भण्डारी	९८४८०९७१५५
३	खानेपानी तथा सरसफाई	खानेपानी शाखा	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	गगन बहादुर थापा	९८४८१३६४१९
४	सुचना प्रबिधी	सुचना प्रबिधी शाखा	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	नन्दराज रेग्मी	९८६८००५६०२
		सुचना अधिकारी	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	देबेन्द्र खड्का	९८४९५७५७५७
५	कृषि	कृषि शाखा	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	गगन बहादुर हमाल	९८४८०६८१२४
६	सामाजिक बिकास	सामाजिक बिकास शाखा	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	देबेन्द्र खड्का	९८४९५७५७५७
७	स्वास्थ्यको लागी सक्षम प्रणाली (SSBH)	HIS/HSS	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	सुर्य उप्रेती, TO-HIS	९८४११६४७९९

अनुसूची-३ : विषयगत क्षेत्रको विवरण

१. समन्वय, खोजतथाउद्धार विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१	संयोजक	गाउँपालिका	गाउँपालिका अध्यक्ष	सुन्दर कुमार के.सी.	९८४८०६८४८७
२	सह-संयोजक	गाउँपालिका	गाउँपालिका उपाध्यक्ष	कलावती न्यौपाने	९८४८२८०४५९
३	सदस्य	गाउँपालिका	सयोजक सबै बिषयगत क्षेत्र	सबै शाखा प्रमुख	
४	सदस्य	गाउँपालिका	सुचना अधिकृत	नन्दराज रेग्मी	९८६८००५६०२
५	सदस्य	गाउँपालिका	विपद सम्पर्क ब्याक्ती	देवेन्द्र खड्का	९८४९५७५७५७
६	सदस्य	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	स्थानिय उपशाखा सभापती	हेमराज के.सी	९८४४८१२८३०
७	सदस्य	नेपाल प्रहरी	प्रमुख	मोहनसिँह साउँद	९८६८४२५२५५
८	सदस्य	स्थानिय प्रत्रकार	प्रतिनिधी	सुरेन्द्र जङ्ग शाही	९८५८०४१९६६
९	सदस्य सचिव	गाउँपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्रेम बहादुर डि.सी	९८५८०५८०२०

२. प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नमा	सम्पर्क नं
१	संयोजक	गाउँपालिका	संयोजक सामाजिक बिकास समिति	यम बहादुर बिष्ट	९८४५५६०११३
२	सदस्य	अस्पताल (गाउँपालिकामा रहेका सबै)	प्रमुख		
३	सदस्य	स्वस्थ्य चौकी (गाउँपालिकामा भएका सबै)	प्रमुख	सबै स्वास्थ्य संस्था प्रमुख	
४	सदस्य	स्वास्थ्य क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था	प्रतिनिधि- SSBH	सुर्य उप्रेती	९८४११६४७९९
५	सदस्य	पोषण क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था	प्रतिनिधी	गंगा मल्ल शाही	९८६६९२६५२१
६	सदस्य	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	प्रतिनिधी	हेमराज के सी	९८४४८१२८३०
७	सदस्य सचिव	गाउँपालिका	स्वास्थ्य शाखा	लक्ष्मण खत्री	९८४८००१५८९

३. अस्थायी आश्रयस्थल,खाद्य तथा गैर खाद्य सामाग्रीरराहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१	संयोजक	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	संयोजक बाताबरण तथा बिपद ब्यबस्थापन समिति	मान बहादुर थापा मगर	९८४८१२३९६३
२	सदस्य	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	प्राविधिक शाखा प्रमुख इन्जिनियर	बिभुषण कुमार खड्का	९८६१७८१३७९
३	सदस्य	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	कृर्षि शाखा प्रमुख	गगन बहादुर हमाल	९८४८०६८१२४
४	सदस्य	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	पशु शाखा प्रमुख	पदम प्रसाद न्यौपाने	९८४८०४९३२१
५	सदस्य	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	प्रतिनिधी/संयोजक बिपद ब्यवस्थापन समिति	हेमराज के सी	९८४४८१२८३०
६	सदस्य	उद्योग बाणिज्य संघ	अध्यक्ष	गोबिन्द कार्की	
७	सदस्य	सहकारी संघ	अध्यक्ष	मान बहादुर बुढा	
८	सदस्य	यातायात ब्याबसायी समीति	अध्यक्ष वा प्रतिनिधी	बल बहादुर राना	
९	सदस्य सचिव	डुङ्गेवर गाउँपालिका	प्रमुख-खरिद इकाई	मोहन कुमार बस्नेत	९८४८०६३५४९

४.खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्धन विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१	संयोजक	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	संयोजक सामाजिक विकास समिति	यम बहादुर बिष्ट	९८४५५६०११३
२	सदस्य	स्थानीय खानेपानी तथा सरसफाई समिति	अध्यक्ष	[illegible]क बहादुर वली	
३	सदस्य	खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था	प्रतिनिधी	जय बहादुर बिष्ट हेल्भेटास	
४	सदस्य सचिव	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	प्रमुख-खानेपानी तथा सरसफाई शाखा	गगन बहादुर थापा	९८४८१६३४१९

५.संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१	संयोजक	डुङ्गेंशवर गाउँपालिका	संयोजक-सामाजिक विकास समिति	यम बहादुर बिष्ट	९८४५५६०११३
२	सदस्य	डुङ्गेंशवर गाउँपालिका	संरक्षण शाखा प्रमुख	देबेन्द्र खड्का	९८४९५७५७५७
३	सदस्य	शिक्षक महासंघ	अध्यक्ष	नबराज बिष्ट	९८४८०६२५२७

४	सदस्य	आमा समूह	प्रतिनिधी	रत्ना वाग्ले भण्डारी	९८१६५७१८४६
५	सदस्य	किशोरी समूह	प्रतिनिधी	मुना बि क	९८०४५०१८२३
६	सदस्य	अपांग संजाल	प्रतिनिधी	तेज बहादुर बि क	९८१८३११०५९
७	सदस्य	बाल क्लव संजाल	प्रतिनिधी	टिला बि.क	
८	सदस्य	दलित संघ	प्रतिनिधी	रबिना बि क	९८१४५१७९३३
९	सदस्य	शिक्षामा काम गर्ने संस्था	प्रतिनिधी	खगेन्द्र भण्डारी	९८४८०४७०३०
१०	सदस्य	संरक्षणमा काम गर्ने संस्था	प्रतिनिधी		
११	सदस्य सचिव	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	प्रमुख-शिक्षा शाखा	मन बहादुर गौतम	९८६८११६१७८

६.विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१	संयोजक	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	संयोजक-बातावरण तथा बिपद ब्यबस्थापन समिति	मान बहादुर थापा मगर	९८४८१२३९६३
२	सदस्य	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र प्रमुख	सबै स्वास्थ्य संस्था प्रमुखहरु	
३	सदस्य	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	अन्य बिषयगत क्षेत्रका सबै सदस्य सचिबहरु	बिषयगत शाखा सदस्य सचिबहरु	
४	सदस्य	विपद् तथा मानवीय सहायताका लागि काम गर्ने संस्था	प्रतिनिधी	रेडक्रस	
५	सदस्य	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	प्रतिनिधी		
६	सदस्य	ईलाकाप्रहरी कार्यालय/जि. प्र. का.	प्रतिनिधी	मोहनसिँह साउँद	९८६८४२५२५५
७	सदस्य सचिब	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	सुचना प्रविधी अधिकृत	नन्दराज रेग्मी	९८६८००५६०२

७.जीविकोपार्जनपुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१	संयोजक	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	संयाजक-पुर्वाधार विकास समिति	श्याम बहादुर राना	९८४४८४२९८८
२	सदस्य	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	सम्बन्धीत वडाको वडा अध्यक्ष	सबै वडा अध्यक्ष ज्यूहरु	
३	सदस्य	निर्माण ब्यावसायि संघ	अध्यक्ष	लोकेन्द्र जङ्ग शाही	९८५८०५५४९५
४	सदस्य	सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ	प्रतिनिधी		
५	सदस्य	पूनर्निर्माणमा काम गर्ने संस्था	प्रतिनिधी		
६	सदस्य	जीविकोपार्जनमा काम गर्ने संस्था	प्रतिनिधी		
७	सदस्य सचिव	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	प्रमुख-पुर्वाधार विकास शाखा	श्याम बहादुर राना	९८४४८४२९८८

अनुसूची-४: उपलब्ध स्रोत साधनहरूको विवरण

विषयक्षेत्र	स्रोत, साधन/उपकरण/जनशक्ति	सङ्ख्या वा परिमाण	भण्डारणस्थल/रहेको स्थान
समग्र व्यवस्थापन/ सूचना खोज तथा उद्धार	दमकल (आवश्यक औजार सेट सहित)	०	
	एक्साभेटर (जेसिवि)	०	
	लाईफ ज्याकेट	०	
	क्लाइम्विङ डोरी	०	
	सेफ्टि हेल्मेट	०	
	रवर बोट	०	
	स्ट्रेचर	५७	पालिका, अन्तर्गत स्वास्थ्य संस्थाहरु
	मेगा ह्याण्ड माइक	०	पालिका,
	ईमर्जेन्सी टर्च लाईट	०	
	आगो निभाउने यन्त्र	०	
	साईरन	०	
	रवरको पञ्जा	१५० जोडी	पालिका, अन्तर्गत स्वास्थ्य संस्थाहरु
	थ्रो व्याग	०	
	प्राथमिक उपचार किट	१	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका अन्तर्गत स्वास्थ्य संस्थाहरु
खाद्यान्न तथा कृषि	किटनाशक विषादी	०	
	चामल	०	
	नुन, तेल प्याकेट	०	
	फाष्टफुड प्याकेट	०	
	दाल	०	
स्वास्थ्य तथा पोषण	स्यानीटरी प्याड	५००	डुङ्गेश्वर गाउँपलिका, जिन्सी शाखा

विषयक्षेत्र	स्रोत, साधन/उपकरण/जनशक्ति	सङ्ख्या वा परिमाण	भण्डारणस्थल/रहेको स्थान
	इमेरजेन्सी किट	०	
	ह्याण्डवास तथा साबुन	५०	डुङ्गेश्वर गाउँपलिका, जिन्सी शाखा
	पिपिई सेट/गाउन	१५०	पालिका अन्तर्गत स्वास्थ्य संस्थाहरु
	सर्जिकल ग्लोब	३०० जोडी	पालिका अन्तर्गत स्वास्थ्य संस्थाहरु
	स्यानीटाईजर	१००	पालिका अन्तर्गत स्वास्थ्य संस्थाहरु
	क्लोरिन पाउडर	५०	पालिका अन्तर्गत स्वास्थ्य संस्थाहरु
	मेडिसिन	०	
	आर.एल. वोटल	०	
	प्राथमिक उपचार बाकस/किट	६	पालिका अन्तर्गत स्वास्थ्य संस्थाहरु
खानेपानी, सरसरफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन	पियुष	०	
	एक्वाट्याब	०	
	पि.ए.भाइल	०	
	पानी जाँच्ने किट	५०	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा
	पाईप तथा फिटिङ्स	५००	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा
	अस्थाई शौचालयसेट	०	
	सरसफाइ किट/सेट	०	
आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्वारेण्टाइन व्यवस्थापन	ईन्धनबाट चल्ने आरा/ह्याक्सा (Hacksaw)	०	
	खन्ती (सव्वल)	६	सम्पुर्ण वडा कार्यालयहरुमा
	गैंति र वेल्चा सेट	६	सम्पुर्ण वडा कार्यालयहरुमा
	एयर लिफ्ट ब्याग		
	त्रिपाल/टेन्ट	६	सम्पुर्ण वडा कार्यालयहरुमा
	भाँडाकुँडा सेट	६	सम्पुर्ण वडा कार्यालयहरुमा
	जस्तापाता	६	सम्पुर्ण वडा कार्यालयहरुमा
जनशक्ति (खोज उद्धारकर्की तथा स्वास्थ्यकर्मी)	पालिका द्रुत प्रतिकार्य टोली	१ टोलि	पालिका स्तरिय
	वडा, समुदाय वा स्वास्थ्य संस्था स्तरीय द्रुत प्रतिकार्य टोली	८ वटा	सबै वडाहरू तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा
	स्वास्थ्यकर्मिहरू	२७	स्वास्थ्य शाखा तथा वडाका स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत
	नेपाल प्रहरी	३	प्रहरी चौकी
	तालिम प्राप्त नेपाल रेडक्रस सोसाईटीका उद्दारकर्मिहरू		

नोटः स्रोत सामग्रीहरुको विषयक्षेत्रबाट प्राप्त विवरण अनुसार अभिलेख अद्यावधिक गर्ने कार्य विपद् व्यवस्थापन शाखाले नियमित रुपमा गर्नेछ।

गाउँपालिकाको कार्यालय डुङ्गेश्वर गाउँपालिका कार्यपालिकाको कार्यालय डाँडापराजुल, दैलेख कर्णाली प्रदेश, नेपाल

अनुसूची-५: अनुगमन तथा मूल्याङ्कन फारम

क्रसं	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य गतिविध	मुख्य जिम्मेवार निकाय समिति	कार्यान्वयनको अवस्था	कमि कमजोरी	सुझाव

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
डाँडापराजुल, दैलेख
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

सन्दर्भसामग्रीहरु

- ❖ नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७६), विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६: नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।
- ❖ नेपाल सरकार, कानून सेवा आयोग(२०७५), जनस्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५ रनेपाल स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०७५: नेपाल सरकार,कानून सेवा आयोग, काठमाण्डौ ।
- ❖ नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७५), विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८ – २०३०: नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ।
- ❖ नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७५), विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५: नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय,काठमाण्डौ।
- ❖ नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७३), गोरखा भूकम्प-२०७२ अनुभव र सिकाई: नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।
- ❖ नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७६), राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७० (प्रथम संशोधन २०७५): नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ।
- ❖ नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०६७),विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७(प्रथम संशोधन २०७६): नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ।
- ❖ नेपाल सरकार, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय (२०७४), स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४: नेपाल सरकार,कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।
- ❖ नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय (२०७१), विपद् व्यवस्थापन दिग्दर्शन: नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।
- ❖ नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय (२०७५),विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना (नमूना): नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।
- ❖ डुङ्गेश्वर गाँउपालिका, डिजिटल गाँउपालिका प्रोफाईल डुङ्गेश्वर गाँउपालिका,गाँउकार्यपालिकाको कार्यालय
- ❖ डुङ्गेश्वरगाँउपालिका,डिजिटल स्वास्थ्य प्रोफाईलस् डुङ्गेश्वर गाँउपालिकाको वेभसाइट
- ❖ https://www.dungeshwormun.gov.np

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय डुङ्गेश्वर गाउँपालिका डाँडापराजुल, दैलेख कर्णाली प्रदेश, नेपाल

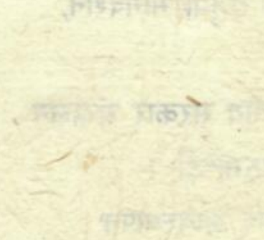
डुंगेश्वर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
डाँडापराजुल, दैलेख
कर्णाली प्रदेश, नेपाल